

Högskolan i Halmstad
Sektionen för lärarutbildning
Lärarprogrammet, huvudinriktning Svenska, 300 hp

En studie av ungdomars skrivpraktik i skolan och på fritiden

Examensarbete lärarprogrammet 15 hp
Slutseminarium 2010-06-02
Författare: Kajsa Forslund och Ambjörn Lindfors
Handledare: Vaike Fors och Mattias Nilsson
Medexaminatorer: Monica Eklund och Linnea Gustafsson
Examinator: Anders Nelson

Abstrakt

De olika skrivpraktikerna som ungdomar idag möter rymmer olika former och villkor där skolans mer formativa förhållningssätt ställer andra krav både till sitt innehåll och form jämfört med fritidens skrivpraktik där ungdomarna ofta själva väljer både textarena och formen för denna.

Syftet med den här undersökningen var att försöka förstå och ge en bild av de olika skrivpraktiker som eleverna möter dels på sin fritid och dels i skolan. Vi ville även studera om fritidens skrivpraktik påverkade skolans skrivpraktik och i så fall hur. Undersökningen har genomförts med hjälp av åtta olika informanter, lika många flickor och pojkar, fördelat på fyra stycken i årskurs 8 på grundskolan och fyra stycken i årskurs 1 på gymnasiet. Resultatet har sedan analyserats utifrån tidigare forskning och visade att det skiljer sig mellan ungdomars privata skrivpraktik jämfört med skolans mer formella genreinriktade skrivpraktik. Skillnaderna utgörs av vad som inspirerar ungdomar till skrivande, om ämnesområdet har en verklighetsförankring med en autentisk mottagare, samt syftet med själva skrivpraktiken.

Nyckelord: Skrivpraktik, Chatt, MSN Live Messenger, Etnografi, Ungdomar

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	7
1.1 Disposition.....	8
2 Syfte och frågeställningar.....	9
3 Relevanta begrepp.....	10
3.1 Skrivpraktik.....	10
3.2 MSN Live Messenger.....	10
3.3 Facebook.....	11
3.4 Bilddagboken.....	11
3.5 Blogg.....	11
3.6 MMORPG-spel.....	12
3.6.1 Tibia.....	12
3.6.2 World of Warcraft.....	12
4 Tidigare forskning.....	13
4.1 Olika skrivpraktiker.....	13
4.2 De sociala och kulturella aspekterna på skrivpraktikerna.....	14
4.3 Ungdomars fritidsbaserade skrivpraktik.....	16
4.3.1 Ungdomars olika skrivvanor och skrivpraktiker.....	16
4.3.2 Expressivt skrivande.....	17
4.3.3 Forum på Internet.....	18
4.4 Arenor som stimulerar ungdomar i deras skrivpraktik.....	19
4.4.1 Dataspel.....	19
4.4.2 Böcker som inspiration.....	20
4.5 Ungdomars skrivpraktik i skolan.....	20
4.5.1 Skolans skrivpraktiker.....	20
4.5.2 Skolans skrivpraktik i grundskolan.....	22

4.5.3	Genrernas roll i skrivpraktiken.....	23
4.5.4	Kognitivt skrivande på elevernas villkor.....	24
4.6	Skolans skrivpraktik jämfört med fritidens skrivpraktik.....	24
4.6.1	Hur mottagare och miljö påverkar skrivpraktiken.....	24
4.6.2	Hur Internet påverkar ungdomars skrivpraktiker i skolan och på fritiden.....	26
5	Material och metod.....	27
5.1	Material.....	27
5.1.1	Urval	27
5.1.2	Miljön	28
5.2	Metod.....	28
5.2.1	Validitet.....	28
5.2.2	Etnografi.....	29
5.2.3	Etik.....	30
5.2.4	Genomförande av intervjuerna.....	30
5.2.5	Resultatbearbetning.....	31
5.2.6	Observationer.....	32
5.2.7	Metoddiskussion.....	32
6	Resultat.....	35
6.1	Resultat av observationer.....	35
6.1.1	Observation på grundskolan i årskurs 8.....	35
6.1.2	Observation på en gymnasieskola i årskurs 1.....	37
6.2	Resultat av intervjuer med informanterna.....	39
6.2.1	Mötesplatser på Internet.....	40
6.2.1.1	<i>Grundskolan flickor.....</i>	<i>40</i>
6.2.1.2	<i>Grundskolan pojkar.....</i>	<i>41</i>
6.2.1.3	<i>Gymnasieskolan flickor.....</i>	<i>42</i>
6.2.1.4	<i>Gymnasieskolan pojkar.....</i>	<i>43</i>
6.2.2	Genreskrivande inom fritidens skrivpraktik.....	44

6.2.2.1	<i>Gymnasieskolan flickor</i>	44
6.2.2.2	<i>Gymnasieskolan pojkar</i>	46
6.2.3	Genreskrivande inom skolans skrivpraktik	47
6.2.3.1	<i>Grundskolan flickor</i>	47
6.2.3.2	<i>Grundskolan pojkar</i>	48
6.2.3.3	<i>Gymnasieskolan flickor</i>	49
6.2.3.4	<i>Gymnasieskolan pojkar</i>	50
6.2.4	Miljöns betydelse för skrivpraktiken	52
6.2.4.1	<i>Gymnasieskolan flickor</i>	52
6.2.4.2	<i>Gymnasieskolan pojkar</i>	53
6.2.5	Olika källor till inspiration	55
6.2.5.1	<i>Grundskolan flickor</i>	55
6.2.5.2	<i>Grundskolan pojkar</i>	56
6.2.5.3	<i>Gymnasieskolan flickor</i>	57
6.2.5.4	<i>Gymnasieskolan pojkar</i>	59
6.3	Resultatsammanfattning	59
7	Slutdiskussion	62
7.1	Observationer i klassrummet	62
7.2	Ungdomarnas skrivpraktiker	62
7.3	Jämförelse mellan ungdomarnas skrivpraktik i skolan och på fritiden	64
8	Slutsats	66
9	Hur skrivuppgiften bör utformas	67
10	Framtida forskning	68

Referenser

Elektroniska källor

Bilagor

Bilaga 1 – Följebrev observation i årskurs 8

Bilaga 2 – Följebrev observation i årskurs 1 på gymnasiet

Bilaga 3 – Följebrev intervju i årskurs 8

Bilaga 4 – Följebrev intervju i årskurs 1 på gymnasiet

Bilaga 5 – Intervjuguide

Figurer

Figur 1. Informanternas användande av Internet.

Figur 2. Informanternas genreskrivande inom fritidens skrivpraktik.

Figur 3. Olika förutsättningar för skrivande.

Figur 4. Inspirationskällor hos informanterna.

1 Inledning

Ungdomar producerar idag texter inom många olika områden. Det kan vara på Internet genom bloggande eller chattande. Under år 2009 hade 83 procent av alla över 16 år i Sverige tillgång till en dator i hemmet med Internet (Findahl 2009: 6). 76 procent av de som var 12-15 år använde Internet dagligen. Siffran för de som var 16-35 var 88 procent (Findahl 2009: 16).

I skolans värld faller det sig kanske inte lika naturligt för ungdomar att producera text. Här spelar uppgiftens karaktär, men även lärarens förmåga att inspirera sina elever, in. Troligtvis formar tidigare litterära erfarenheter elevernas syn på skrivuppgifter, vilket Ia Nyström tar upp i sin bok *Eleven och Lärandemiljön – en studie av barns lärande med fokus på läsning och skrivning* där hon bland annat skriver: ”Varje elev måste etablera en relation mellan sig själv och den aktuella kontexten. Hur denna relation gestaltar sig beror på hur individen tolkar situationen och på vilket sätt hon/han förhåller sig till uppgiften utifrån den kunskap och erfarenhet hon/han besitter” (2002: 183). Vad vi ser här är då två olika skrivpraktiker, fritidens och skolans skrivpraktik, där villkoren för dessa skiljer sig åt både till innehållet och formen av skrivande. Det blir således intressant att undersöka hur olika skrivpraktiker relaterar till varandra och kanske främst om ungdomars skrivpraktik på fritiden påverkar skolans skrivpraktik.

Ytterligare ett sätt att se på skrivandet anlägger Torlaug Lökensgard Hoel (2001: 50) när han ur ett sociointeraktivt perspektiv i sin bok *Skriwa och samtala: Lärande genom responsgrupper* menar att texten är ett resultat av interaktionen mellan skribenten och läsaren via en text. Det råder därmed ett samband mellan skribenten och läsaren där skribenten ställer krav på läsarens reaktioner, samtidigt som läsarens respons bidrar till att förändra texten eller inte beroende på arten av kritik. I ungdomars skrivpraktik på fritiden är den här typen av respons en naturlig del i och med möjligheterna att kommentera blogginlägg och den direkta återkopplingen i chattkonversationer. När det gäller skolan syns detta på ett annat sätt, eftersom det enligt Lökensgard Hoel (2001: 35) råder ett intimt samband mellan lärarkommentarer och elevernas inställning till skrivande. Vad vill läraren ha? Hur kommer

läraren att reagera? Med detta sagt skulle det därför vara intressant att undersöka vad det är som inspirerar eleverna till att börja skriva.

1.1 Disposition

Undersökningen inleds med syftet och de olika frågeställningarna som studien försöker besvara, för att sedan följas av nätverksplatser på Internet som framkommer senare i studien. Efter detta följer den tidigare forskningen som är relevant för undersökningen. Avsnittet är tematiserat utifrån de olika kopplingar i litteraturen som författarna finner är lämpliga. Därefter följer material och metodavsnittet som tar upp valet av material och det metodval som har gjorts, vilket även innehåller en beskrivning av undersökningen, för att sedan följas av en metoddiskussion för att ge perspektiv på undersökningen. Här efter följer det resultat som har framkommit baserat på de observationer och intervjuer som har gjorts. Även resultatet av intervjuerna har tematiserats utifrån nya teman, emellertid är teman här inte desamma som gjorts i avsnittet tidigare forskning utan utgår istället från de nya teman som uppträder i intervjuerna med informanterna. Arbetet sammanfattas därefter i resultatsammanfattningen, där de viktigaste punkterna tas upp för att sedan diskuteras vidare i slutdiskussionen, där tidigare gjord forskning tillkommer som ett diskussionsunderlag. Detta leder i sin tur fram till en slutsats som ligger till grund för de didaktiska implikationerna, som tas upp under rubriken: Hur skrivuppgiften bör utformas. Slutligen tillkommer ett avsnitt om förslag på framtida forskning.

När det gäller arbetsfördelningen har denna varit jämnt fördelad både när det gäller de praktiskt genomförda momenten och själva skrivandet.

2 Syfte och frågeställningar

Syftet med den här studien är att undersöka vad det är som inspirerar ungdomar till att skriva. Vi vill även undersöka vilken betydelse ungdomars olika sätt att delta i fritidens skrivpraktiker har för skrivpraktiken i skolan i ämnet svenska.

Våra frågeställningar är följande:

- Vad inspirerar ungdomar att skriva?
- Vad karakteriserar mötet mellan ungdomars egen skrivpraktik jämfört med skolans skrivpraktik i ämnet svenska?

3 Relevanta begrepp

Detta kapitel är med för att ge en förståelse för vidare läsning av uppsatsen. Vad skrivpraktik innebär och olika nätverksplatser beskrivs härmed på ett överskådligt sätt.

Facebook, bilddagboken, MSN Live Messenger och bloggar har gemensamt att de alla kräver att en egen profil skapas. Den här profilen är lösenordsskyddad, vilket betyder att endast användaren kan gå in på profilen och ändra, samt lägga till nya saker. Andra användare kan däremot i viss mån kommentera på sidorna.

3.1 Skrivpraktik

Enligt Norstedts Plus Ordbok betyder ordet skriva att man: ”nedtecknar bokstäver eller andra skrivtecken i avsikt att uttrycka ett visst innehåll” (1997: 1008). I Svenska Akademiens Ordlista benämns ordet praktik: ”verksamhet, erfarenheter, övning, tillämpning i verkliga livet”.

Vår slutsats är att skrivpraktik är en skrivverksamhet som vill uttrycka ett visst innehåll inom en viss verksamhet eller ett visst område, där erfarenheter och tillämpningar i skriftspråket har betydelse.

3.2 MSN Live Messenger

MSN Live Messenger är ett av de mest populära programmen för att skriva i realtid. Med MSN Live Messenger kan användare hålla kontakten med flera personer samtidigt via Internet genom att chatta. Det spelar ingen roll vart i världen användarna bor så länge de är online samtidigt (Microsoft Corporation, 2010). MSN Live Messenger benämns endast MSN av dess användare.

Vid chattande används synkron kommunikation i realtid. Den synkrona skriftspråkliga kommunikationen använder sig av egenskaper som ofta förknippas med talspråk, vilket är synkront. Deltagarna i synkron kommunikation kommunicerar snabbt och samtalar ofta med många samtidigt (Elmfeldt och Erixon 2007: 85).

3.3 Facebook

Facebook är ett gratis socialt nätverk (Facebook Faq, årtal saknas) som startades 2004 och etableringen tog ett år. Idag finns det 300 miljoner användare (Findahl 2009: 29).

Syftet med facebook är att kunna umgås med andra människor över hela världen via Internet. Varje person söker efter personer de känner, de tappat kontakten med eller nya människor som de vill lära känna och lägger till dem på sin vänlista. Kommunikationen sker på olika sätt, men främst genom att användarna skickar privata meddelanden och skriver på andras "wall" (en slags anslagstavla, som alla kan se), men användare kan till exempel även lägga upp bilder och filmer (Facebook Faq, årtal saknas).

3.4 Bilddagboken

Bilddagboken är ett socialt verktyg där användarna lägger till vänner som de vill ska läsa ens bilddagbok (bilddagboken.se, årtal saknas). På bilddagboken lägger användaren till en bild och berättar vad som har hänt under en dag eller vad som ska hända.

3.5 Blogg

Bloggen är ett publiceringssystem på Internet där skriftliga inlägg publiceras. Bloggen innehåller ofta skribentens egna åsikter, tankar och värderingar och de är därmed subjektiva (Greczanik 2007: 8). 64 procent av bloggarna i Sverige skriver om sig själva och deras vardag (Findahl 2009: 33).

Varje bloggare kan välja om de vill att endast deras vänner ska läsa deras blogg eller om den ska vara öppen för alla att läsa. Läsarna kan vidare skriva kommentarer till inläggen som bloggaren har lagt ut. Ibland beskrivs bloggen som en nätdagbok, men idag finns det alla möjliga sorters bloggar, som till exempel gruppbloggar och tidningsbloggar (Greczanik 2007: 8).

3.6 MMORPG-spel

MMORPG är en förkortning av Massive Multiplayer Online Role Playing Game. Det är helt enkelt ett rollspel som många spelar på Internet (World of Warcraft, årtal saknas). I ett MMORPG-spel möts människor över hela världen för att spela i en virtuell värld och därigenom utforska platser och lösa gåtor, samt göra heroiska bragder (CipSoft GmbH, 1996-2010).

3.6.1 Tibia

Tibia är ett av de äldsta och mest kända rollspel online, som utspelar sig i en medeltida värld. Spelarna är riddare, trollkarlar eller druider, som blir utmanade att utveckla de färdigheter som är specifika för karaktären de valt. De utforskar olika slags platser samtidigt som de kommunicerar med andra spelare via skrift (CipSoft GmbH, 1996-2010).

3.6.2 World of Warcraft

World of Warcraft är ett annat exempel på ett MMORPG-spel. Den här versionen av spelet kom ut i slutet av 2004 och har ett rekord på 8,5 miljoner spelare online. Spelet utspelar sig i en fiktiv värld där alla spelare väljer en karaktär som sedan utgör spelarens rollfigur. För varje karaktär väljs vilken ras och vilken klass den ska tillhöra. Användarens uppgift är att få större välfärd genom att utföra olika uppdrag, till exempel genom att döda olika monster. Grupper skapas där olika spelare hjälps åt för att klara olika uppdrag genom att kommunicera i skrift (World of Warcraft, årtal saknas).

4 Tidigare forskning

Syftet med det här avsnittet är att ta upp den forskning och de olika teorier som är relevanta för studien. Avsnittet är uppdelat och tematiserat i olika underrubriker för att på så sätt tydliggöra olika aspekter kring informanternas olika skrivpraktik och källor till inspiration.

4.1 Olika skrivpraktiker

Syftet med föreliggande studie bygger på idén om att det finns många olika skrivpraktiker. En avgörande faktor är vilken typ av skrivpraktik man ägnar sig åt. Det beror då på om det är ett associativt skrivande som följer tankens vandringar, om det är ett rutinartat skrivande där man i stort sätt följer färdiga tankar till papperet eller om det är ett mer utforskande och prövande skrivande där struktureringar, klargöranden och redigeringar görs under själva skrivprocessens gång. Olika typer av skrivande, olika syften med skrivandet och olika krav på texter i skilda diskursmiljöer, allt detta ställer skribenten inför olika mentala och praktiska utmaningar, vilket i sin tur resulterar i skiftande skrivstrategier (Lökenstgard Hoel 2001: 34). Vi avser här att studera om, och i så fall hur, ungdomar utnyttjar olika skrivstrategier i skolans och fritidens skrivpraktiker, och hur dessa olika skrivstrategier relaterar till varandra.

Studier av elever och studenter i autentiska skrivsituationer visar även att den konkreta situationen i hög grad bestämmer hur de löser skrivuppgiften. Flera studier visar att det råder ett intimt samband mellan lärarkommentarer och elevernas inställning till skrivande: Vad vill läraren ha? Hur kommer läraren att reagera? Detta är frågor som styr eleverna när de skall skriva i skolan. När läraren skall bedöma elevernas texter skriver således eleverna i hög grad på lärarens premisser. De förväntningar som eleven tror att läraren har på texten påverkar skrivandet. Läraren å sin sida läser inte texten som privatperson och på elevernas villkor utan på de premisser som gäller för uppgiften ifråga och utifrån de normer som generellt gäller för modersmålsämnet, vilken i sin tur bestäms av yttre förhållanden, som examenskrav (Lökenstgard Hoel 2001: 35). Från det här perspektivet blir det intressant att studera vad det är som styr när ungdomarna skriver på sin fritid.

Själva skrivandet utgör därmed en interaktion mellan kognitiva och sociala faktorer där skribenten formar texten för att bygga upp en gemensam referensram med läsaren. Textavsnitt som skribenten misstänker kan hota dialogen med läsarna utgör tänkbara problematiska punkter. Sådana punkter måste skribenten omarbete för att upprätthålla den kommunikativa balansen med läsaren, vilket kan ske genom förklaringar och exemplifieringar (Lökenstgard Hoel 2001: 59).

4.2 De sociala och kulturella aspekterna på skrivpraktikerna

Lökenstgard Hoel poängterar att: ”Skrivandet är en oerhört sammansatt process som kräver att man har kontroll över och kan hantera många och delvis motstridiga krav och problem *på samma gång*, ungefär som en jonglör. Ett sätt att lätta på trycket är att utelämna eller uppskjuta en eller flera stressfaktorer; skribenten kan exempelvis välja att bortse från sammanhang i texten, rättskrivning eller tänkbara läsare” (2001: 55). Ytterligare faktorer som spelar in i skrivandet är kontexten, vilket också Lökenstgard Hoel (2001: 57) tar upp när han skriver att en del teoretiker betonar den sociala och kulturella sidan av språk och skrivande. De anser att själva kontexten utgör en grund till förklaring till sådant som kan uppfattas som bristande medvetenhet om mottagaren hos skribenten. Skolans skrivpraktik och andra undervisningssituationer är exempel på detta. De elever som inte klarar av att skriva mottagarinriktat känner inte till de sociala, kulturella och språkliga normer som gäller i den specifika diskursmiljön. Lökenstgard Hoel (2001: 41) menar att eleverna helt enkelt behöver träning i hur de ska använda de språkliga överenskommelser som är relevanta inom den specifika diskursmiljön i skolan som eleverna försöker komma in i. Det som här blir intressant är då om skolans skrivpraktik erbjuder en mottagarinriktad skrivpraktik och om eleverna då får tillgång till de normer som gäller inom just den diskursen, samt om detta påverkar skolans skrivpraktik.

De utvecklingspsykologiska eller kognitivpsykologiska modellerna har emellertid en svaghet och det är sättet de försöker hitta förklaringar till och lösningar på skrivproblem. De separerar helt enkelt skrivandet från dess sociala och kulturella sammanhang. Till följd av detta får de

inte fram vilken diskursmiljö som eleven tillhör i sitt skrivande och eleven blir även isolerad från den diskursmiljö som eleven strävar efter att bli en del av (Lökenstgard Hoel 2001: 57).

Tänkande, språk och språkliga uttryck måste även, enligt Lökenstgard Hoel (2001: 40-41), studeras i ett vidare socialt, kulturellt och institutionellt sammanhang. Uppfattningen om språk, skrivande och texter utgör sociala fenomen inom det sociointeraktiva perspektivet, som uttrycker olika diskursmiljöer. Varje skribent skriver inte isolerat utan innanför en bestämd diskursmiljö. Det som är kulturberoende är språkliga konventioner, textmönster och genrer, kommunikationsregler och interaktionsmönster. Vi lär oss därmed olika språkliga uttrycksformer genom att delta i olika sociala och kulturella situationer. Vi avser här att jämföra de olika mönster som förekommer i skrivpraktikerna och vad det är som ligger bakom dem.

Lökenstgard Hoel (2001: 59) anser också att man bör tala om kontext- eller situationsberoende mottagarmedvetenhet istället för generell mottagarmedvetenhet. Lökenstgard Hoel menar att: ”I skolan innebär det oftast att eleverna är mottagarmedvetna när det gäller det skrivande som äger rum inom skolkontexten och i förhållande till de *krav* och *normer* som ställs på texter i just denna situation” (2001: 59). När det gäller skolans skrivpraktik blir det viktigt att eleverna behärskar skolgenrer och kan skriva uppsatser enligt de normer som gäller för dessa.

Det eleverna skriver påverkas även av det arbete som konkret har gjorts i klassen i sambandet med skrivandet. Det handlar om vad de själva, läraren eller klasskompisarna har sagt tidigare i klassrummet och av texter som utgör klassrumskulturen. Det handlar helt enkelt om det som eleverna tidigare har läst, hört och skrivit (Lökenstgard Hoel 2001: 42).

Ia Nyström (2002: 183) sätter in detta i ett större helhetsperspektiv när hon skriver att lärandet i skolan är en del av en större helhet och den erfarenhet och kunskap som vi får genom att röra oss mellan olika praktiker tolkas för att sedan användas i andra praktiker.

Således påverkas både skolan och fritidens skrivpraktiker av varandra beroende av den enskildes erfarenheter från andra praktiker. Ungdomars erfarenheter och intresse har sålunda betydelse för deras skrivpraktik, vilket är intressant att belysa för att se hur det påverkar deras skrivande både i skolan och på fritiden.

Varje lärare har då olika normer och värderingar som läraren ofta är omedveten om. Lärarnormen grundar sig dels på fenomen som är självklara för läraren eller saker som läraren är omedveten om, dels på de tolkningar eleverna gör och de syften som läraren har. Efter hand lär sig eleverna hur varje lärares lärarnorm är så att de i stora drag kan förutsäga vad läraren förväntar sig av dem (Lökenstgard Hoel 2001: 54-55).

4.3 Ungdomars fritidsbaserande skrivpraktik

Ungdomar skriver idag inom olika skrivpraktiker. Skrivandet kan ha olika syften och till exempel vara expressivt genom dikter och noveller eller fylla en mera social funktion där chatt och blogg fyller ett kontaktbehov.

4.3.1 Ungdomars olika skrivvanor och skrivpraktiker

Johan Elmfeldt och Per-Olof Erixon (2007: 208) har i sin bok *Skript i rörelse: Om genrer och kommunikativ förmåga i skola och medielandskap* kommit fram till att eleverna har lärt sig medieteknologiska bestämda förmågor. Dessa teknologier skiljer sig åt likväl som elevernas olika skrivpraktiker som de producerar texter i. De olika kommunikationsvärldar eleverna befinner sig i kan både hållas åtskilda och mötas. I dagens samhälle skriver många fler elever flera timmar per dygn än vad tidigare generationer har gjort. De skriver dessutom i olika offentligheter. Pojkar skriver dagböcker och brev mer nu än förr och flickorna låter sina texter spridas.

Catharina Nyström (2000: 97-98) har skrivit boken *Gymnasisterna skrivande: En studie av genre, textstruktur och sammanhang* där en undersökning av gymnasieelevers skrivvanor på

fritiden var i fokus. Alla ungdomarna i undersökningen fick bland annat frågan om de ibland skriver på fritiden. De flesta svarade ja på den frågan, trots att endast elva av de tillfrågade hade valt ut texter som var skrivna utanför skolan. En av dessa elever har skrivit på uppdrag av en tidning och de andra har skrivit på eget initiativ. Tre av pojkarna har skrivit långa fantasifulla berättelser varav en av dem dessutom skriver dikter, vilket också sju flickor gör. En av flickorna menar att hon skriver dikter för att hon vill få ut det som är svårt att säga. Medan en av pojkarna som skriver dikter menar att han inte alltid delar lärarens uppfattning när det gäller värderingar av texter.

4.3.2 Expressivt skrivande

Olga Dysthe (1996: 90) skriver i boken *Det flerstämmiga klassrummet: Att skriva och samtala för att lära* att många som skriver upplever att själva skrivandet ger nya idéer och tankar som de tidigare inte har tänkt på. När skribenten är fri från krav på genre och på att skriva korrekt kommer dessa tankar och idéer. Den här sortens skrivande kallas ibland för fri skrivning, utforskande eller expressivt skrivande. Fri skrivning i bemärkelsen att man kopplar bort alla kritiska mekanismer och endast koncentrerar sig på att skriva, kan göra att det som är lagrat i långtidsminnet, men inte är direkt tillgängligt, kommer fram och kan sättas på pränt. Fri skrivning är individuellt eftersom det ofta endast är skribenten själv som är den tänkta mottagaren.

Dysthe (1996: 93-95) menar här vidare att om man skriver för att utforska sina tankar och idéer, samt för att reflektera, innebär det att man skriver för sig själv. Om den här sortens text visas för någon annan är den avsedd för kommunikation med en läsare. Texten används helt enkelt som en dialogpartner, som gör att skribenten kan testa sina idéer och den kan även stimulera skribentens tankar. När skribenten skriver den här sortens texter behöver den inte bry sig om de formella kraven. Då kan skribenten använda det språk som passar bäst, såsom ett personligt och expressivt språk. Det viktigaste med texten är att skribenten själv förstår sig på den och det spelar därmed ingen roll om andra kommer att förstå texten eller inte. Texten tar även många saker för givna som en eventuell läsare hade behövt ha förklaringar till. Fri skrivning genom att utforska saker är sålunda viktig för kunskapsutvecklingen.

4.3.3 Forum på Internet

Johan Elmfeldt och Per-Olof Erixon (2007: 65) poängterar att den hittills dominerande skriftspråkskulturen utmanas av de mediekulturella förändringarna. Dagens ungdom har tillgång till datorer varje dag eftersom många ungdomar äger sin egen dator. Barn och ungdomar lär sig därmed tidigt hur en dator fungerar och använder den till fantasiproduktion och erfarenhetsbearbetning (Elmfeldt och Erixon 2007: 79).

Hans Kullin, (2010) som är en av Sveriges största bloggare, har gjort årliga enkätundersökningar med svenskar. Den senaste undersökningen gjordes under tre dagar i april 2010 med 2251 svarande personer varav 94 procent av dessa har en egen blogg. Den här undersökningen visar att 85 procent av bloggarna är kvinnor. Fler än 75 procent av de som skriver och läser på bloggarna är mellan 0-25 år, varav många av dem är i de övre tonåren. 93 procent av bloggarna är även medlemmar i facebook (Kullin, 2010).

Enligt undersökningen anser de flesta av bloggarna att den sociala interaktionen är anledningen till att de är med i ett socialt nätverk både när det gäller att hitta nya vänner och att hålla kontakten med vänner. De är även med för att de gillar att skriva och vill dela med sig av det de har skrivit (Kullin, 2010).

Therese Bellander (2006: 79-80) skriver i sin rapport *Ringa ett telefonsamtal eller logga in på chatten? Ungdomars kommunikation i tal och skrift via nya och traditionella medier* att chatta på Internet är den aktivitet som ungdomar ägnar sig mest åt, många dagligen eller åtminstone varje vecka. Främst chattar ungdomar på MSN Live Messenger och då mest med personer som de känner. Ungdomarnas stora engagemang i olika chattsidor och nätmötesplatser visar att de ägnar en stor del av sin fritid åt skriftliga aktiviteter i nya medier, där chatten främst tycks fylla sociala syften.

Även Christina Olin- Scheller (2006: 173) tar upp detta i boken *Mellan Dante och Big Brother: En studie om gymnasieelevers textvärldar* där hon kommer fram till att majoriteten

av eleverna i undersökning skriver på nätmötesplatser, såsom MSN Live messenger, så gott som varje dag. En stor del av webbsidorna har dessutom olika slags chattfunktioner och många av gymnasieungdomarna använder detta på fritiden, främst som ett sätt att kommunicera.

4.4 Arenor som stimulerar ungdomar i deras skrivpraktik

4.4.1 Dataspel

Jonas Carlqvist (2005) som refereras i Olin-Scheller (2006: 175) säger att bakom datorspel ryms en mängd speltyper av olika karaktär där målen är olika för sina utövare. Den viktigaste gränsen mellan olika spel är *onlinespel*, där flera användare kopplar ihop sig och spelar mot varandra, samt *singleplayerspel* där det bara är en person som spelar mot datorn.

Olin-Scheller (2006: 177) har kommit fram till att dataspelen skapar olika upplevelser. Känslan av medskapande är stark och interaktiviteten i spelen, där läsaren spelar en roll med en specifik karaktär, kan vara en av orsakerna till detta. Läsarna skapar karaktärerna i informationsfältet och håller sedan fast vid sin virtuella identitet.

Känslan av att vara aktörer i berättelsen utgör troligtvis den största anledningen till att många pojkar ägnar sig åt datorspel. En annan aspekt är den kommunikativa. Pojkarna kommunicerar dels om olika taktiska upplägg och dels pratar de om spelets grafiska utformning och profil. De tar även upp olika episoder i den berättelse de själva är med och skapar (Olin-Scheller 2006: 181). En av de intervjuade pojkarna menar i Olin-Schellers bok att: ”Man pratar med varandra, sen spelar man, så chattar man, så fortsätter man så” (2006: 181). Utifrån gemensamma erfarenheter av spelen kan pojkarna beröra saker som har med identitet och socialisation att göra (Olin-Scheller 2006: 181).

Jensen (1993) som refereras i Olin-Scheller (2006: 182) menar också att dataspelen förmedlar en upplevelse över att ha kontroll över tingen och en närhet till maskulint våld, vilket

attraherar pojkarna. För flickorna fungerar detta på samma sätt när de genom sitt identitetsbygge visar på ett ointresse för både spelen och de aktiviteter som är förknippade med dem (Olin-Scheller 2006: 184).

4.4.2 Böcker som inspiration

Olin-Scheller (2006: 223-224) beskriver att texter som på olika sätt berör och skapar intensitet och närhet i berättandet är betydelsefulla för elevernas läsning. Intensiteten och närheten finner en del i olika medier, medan andra hittar det känslomässiga engagemanget i texters innehåll. För de flesta av eleverna tycks den känslomässiga upplevelsen vara textens viktigaste funktion. Påpekandet att fiktionsläsning är intimt förknippad med känslor är knappast särskilt kontroversiellt eller nydanande. Hansson (1959) återges i Olin-Scheller (2006: 224) där det visar sig att redan i hans tidiga receptionsstudie över diktläsande studenter är läsarens känslomässiga reaktioner betydelsefulla för läsarens upplevelse och tolkning av texten.

För läsarna framstår just identifikationen i berättelsernas centralgestalter som ytterliggare en viktig aspekt av det känslomässiga engagemanget. Pojkarna kan genom detta sedan använda fiktionstexterna med traditionella manliga superhjältar i sitt identitetsbygge. Flickorna väljer hellre berättelser där kvinnor tar makten över sina egna liv och förbättrar sin livssituation med hjälp av egen kraft (Olin-Scheller 2006: 223).

4.5 Ungdomars skrivpraktik i skolan

4.5.1 Skolans skrivpraktiker

I Skolverkets kursplaner för svenska på grundskolan beskrivs ämnets roll och syfte i utbildningen när det gäller bland annat skrivpraktiken. Vidare tar Skolverket upp syftet med skrivandet i gymnasieskolan under kursplaner och betyg för Svenska A.

Syftet med svenskämnet i grundskolan tar Skolverket upp i kursplanen för Svenska på grundskolan där de bland annat skriver att:

Det skrivna ordets betydelse är stor och samhället ställer krav på förmåga att kunna hantera, tillgodogöra sig och värdera texter. Utvecklingen av informations- och kommunikationstekniken skapar möjligheter för utveckling av och samtidigt förväntningar på språkförmåga hos alla (Skolverket, 2000).

Under målen som en elev på grundskolan ska ha uppnått i slutet av nionde skolåret står det bland annat att eleven skall kunna:

skriva olika sorters texter så att innehållet framgår tydligt samt tillämpa skriftspråkets normer, både vid skrivande för hand och med dator (Skolverket, 2000)

Syftet med svenskämnet i skolan när det gäller skrivpraktiken på gymnasiet är enligt Skolverket att:

Eleven skall:

kunna förmedla åsikter, erfarenheter och iakttagelser i tal och skrift på ett sätt som är anpassat efter situationen och mottagaren

kunna i tal och skrift förmedla förhållanden och kunskaper som är viktiga för eleven själv och för den valda studieinriktningen

kunna använda skrivandet som ett medel för att utveckla tänkande och lärande

(Skolverket, 2000).

Siv Strömqvist (2007: 15) tar också upp lärarens komplexa förhållande till skolans skrivpraktik, när hon i sin bok *Skrivprocessen: Teori och tillämpning* bland annat skriver att

den som gärna fattar pennan i olika sammanhang har ett försprång framför den som får ångest inför att bli tvungen att skriva. Detta visar på betydelsen av en intensiv skrivundervisning där målet är att eleverna skall lämna skolan som kunniga skribenter. Författaren skriver vidare att lärare genom läroplanen förstår att det är deras uppgift som lärare att se till att eleverna i olika sammanhang kan tillägna sig språket i skrift. Det är då nästan omöjligt att finna elever som gärna skriver och dessutom har en välutvecklad skrivförmåga, som ett redskap för kommunikativt tänkande.

4.5.2 Skolans skrivpraktik i grundskolan

Gunilla Molloy (2008: 11) har skrivit boken *Reflekterande läsning och skrivning* där hon beskriver hur hon själv som lärare integrerar litteraturläsning med skrivande för sina elever i årskurs 7-9. I början av årskurs 7 låter Molloy (2008: 34-35) eleverna skriva en text om ett sommarögonblick. När läraren har gått igenom uppgiften frågar eleverna hur lång texten ska vara och en frågar hur den ska skriva för att få betyget mycket väl godkänd. Trots att det är tre terminer tills de ska få betyg tänker de redan i termerna av betyg. Dock är det lärarens uppgift att få eleverna att förstå att om de skriver kontinuerligt förbättras deras språk och deras tänkande utvecklas.

Frågorna om längd och betyg kan däremot ses ur flera olika perspektiv. Ett är att eleverna har med sig erfarenheter från skolan som de kombinerar med den förförståelse de har av årskurs 7 till 9. De vet att de kommer att få betyg och då är det lika bra att direkt veta vad som krävs för de olika betygen. Ett annat perspektiv är att eleverna lägger ansvaret för texten hos sin lärare. Om texten inte blir tillräckligt bra för att eleverna bara fick skriva en A4-sida är det lärarens fel eftersom en elev hade skrivit bättre om den fått skriva två A4-sidor. Det sista perspektivet handlar om att två undervisningstraditioner om skrivande möts. Den ena handlar om att en text är färdig efter första utkastet. I den andra är skrivprocessen i fokus och det innebär att en text alltid är ett utkast som kan bearbetas flera gånger (Molloy 2008: 35-36).

4.5.3 Genrernas roll i skrivpraktiken

Nyström (2000) refereras i Elmfeldt och Erixon (2007: 173) där genrer i skolans skrivpraktik tas upp. I en undersökning av gymnasieskolan har hon kommit fram till att skolan endast använder sig av ett fåtal genrer. Nyström (2000: 93) har kommit fram till att det i svenskämnet i skolan är berättelse, recension och utredande uppsats som är de vanligaste genrerna. Nyström (2000) undersökning refereras i Elmfeldt och Erixon (2007: 173) där hon kommit fram till att genreprogression under en elevs skoltid är liten. Både bokrecensionen och berättelsen är genrer som redan introduceras vid tidig skolålder.

Lötmarker (1997) beskriver i Nyström (2000: 25) skoluppsatsen som en egen genre under slutet av 1900-talet vars motsvarighet inte finns utanför skolans värld. Ulf Teleman (1991: 75) menar att eleverna i skolan skriver i låtsasgenrer. Han anser att eleverna låtsas skriva debattartiklar, reportage eller tidningsledare, men att de i själva verket är skoluppsatser. Teleman menar vidare att: ”Den normkonfliktsituation som präglar skolskrivandet har bidragit till att skapa den skolinterna genren *uppsats*. Studier kan visa iakttagbara skillnader mellan texter som skrivs i skolan och texter som har autentiska mottagare, där alltså textnormsituationen är entydig” (1991: 75).

Anna-Malin Karlsson (1996: 172) har jämfört insändare till Kamratposten där en del har skrivits i skolan och andra är autentiska. Hon menar att skoltexterna skrivs för att bedömas och också för att imitera en insändare, medan de autentiska skrivs som insändare (Karlsson 1996: 175). Hon kommer här fram till att skoltexterna är mera kontextberoende och implicita än de autentiska (Karlsson 1996: 184). Därmed bekräftar hon Telemans (1991: 75) påstående om låtsasgenrer.

Det egentliga syftet med skoltexter är att elevernas ska lära sig en form av färdighet. Från elevernas sida visar det sig att de ska få minst godkänd i betyg på delmoment och kurser. Sålunda lär sig eleverna att använda sig av de beteende- och språkmönster som existerar i skolans värld.

4.5.4 Kognitivt skrivande på elevernas villkor

Hoel (1995), Molloy (1996) och Dysthe (1996) refereras i Nyström (2000: 23-24) där deras forskning inom skolpraktiken handlar om respons, loggboksskrivande och skrivande som kognitivt redskap. Dessa forskare drar slutsatsen att det är viktigt att skolarbetet bygger på kompetensutveckling hos eleverna, vilket är en tidskrävande uppgift för pedagogen. För att det ska fungera krävs det att läraren arbetar med ett genomtänkt pedagogiskt förhållningssätt. I Nyström betonar forskarna att: ”Skrivandet kan inte ses som fristående från den omgivande miljön, utan klassrummet – i bildlig mening – är en påverkande faktor” (2000: 24).

Rönnerberg (2003) refereras i Elmfeldt och Erixon (2007: 102) där hon skriver att skolan inte anknyter till elevernas medieerfarenheter när det gäller skolans skrivpraktik. Hon menar att skolan måste bli en plats där eleverna får reflektera över mediernas funktion både i det egna livet och i samhället. Rönnerberg anser även att skolan måste använda sig av elevernas vardagserfarenheter och fritidskunskaper och därmed koppla samman elevernas läroprocesser utanför skolan. Det gäller helt enkelt att försöka förstå vardagskulturen.

4.6 Skolans skrivpraktik jämfört med fritidens skrivpraktik

Skolans skrivpraktik och fritidens skrivpraktik används i olika syften. Här kan det vara bra att göra skillnad mellan skrivandet för att tänka, lära sig och utforska material, samt att skriva för att kommunicera med andra. I första fallet är processen det som är i fokus och i det andra är det produkten som är i fokus. Den viktigaste skillnaden mellan de två sätten att skriva är syftet med skrivandet (Dysthe 1996: 92-93).

4.6.1 Hur mottagare och miljö påverkar skrivandet

Om skribenten skriver för att kommunicera, presentera eller beskriva ett ämne så att mottagaren ska kunna förstå måste skribenten lägga tonvikten på att få en text som är förståelig. Det här får konsekvenser både för form och innehåll. Skribenten måste tänka på vilken den gemensamma förkunskapen är och utgå från den, samt tänka på vad som måste

förklaras för mottagaren. När det gäller formen måste skribenten tänka på att organisera och strukturera sin text och tänka på vilken form och språknivå som krävs. Skrivandet blir därmed mottagarorienterat (Dysthe 1996: 93).

Elmfeldt och Erixon (2007: 188) har gjort en undersökning där tre skolor i norra Sverige och en skola i södra Sverige valdes ut. Vid skolorna i norra Sverige studerade eleverna på olika program medan eleverna i södra Sverige studerade på medieprogrammet. Det empiriska materialet består av enkätundersökningar, intervjuer, klassrumsobservationer, mediedagböcker och elevuppsatser. Över hälften av de intervjuade menar att de skriver olika slags texter i skolan och på fritiden. De upplever att förutsättningar att skriva i de olika skrivpraktikerna skiljer sig åt. En av pojkarna menar att det är helt skilda livsvärldar, medan en flicka anser att skillnaderna handlar om privatliv och icke privatliv. Flera flickor vill inte skriva om privata saker i skolan. En flicka menar att på grund av detta blir inte texter skrivna i skolan sanna. En annan elev upplever istället att man kan vara lika öppen i det man skriver både i skolan och hemma eftersom det trots allt bara är berättelser. Hon menar att läraren inte vet om man själv tycker så eller om det endast är påhittat.

Vidare upplever flera elever att det är lättare att skriva på fritiden eftersom skolans ramar hämmar skrivandet. En flicka anser att det är enklare att skriva på fritiden för då behöver hon inte oroa sig för vilket betyg hon ska få, samt att hennes tid inte är lika begränsad. En annan flicka upplever att hon måste vara snabbare på att skriva i skolan och då blir texten mer ytlig. En flicka säger nedslående att hon måste censurera sitt språk när hon skriver texter i skolan. En pojke anser att han kan brodera ut sig mer när han skriver på fritiden. En annan pojke upplever samma sak, eftersom han ofta har byggt upp sin berättelse i huvudet och att han inte hinner skriva ner allt när det gäller skolskrivande (Elmfeldt och Erixon 2007: 189-190).

Pojkarna ser främst skrivande i skolans skrivpraktik som något de gör för att få betyg. Den privata kommunikationen menar de handlar om att kommunicera i största allmänhet och vara social. Skillnaden i texterna är att skolans skrivande är mer koncentrerad och den kan man

ändra, medan skrivandet på chatten sker snabbt. På chatten kan du inte ändra och det är okey att skriva puss puss till alla (Elmfeldt och Erixon 2007: 190).

Trots att eleverna poängterar motsättningarna mellan skolans skrivpraktik och fritidens skrivpraktik är de medvetna om att det privata skrivandet ”läcker in”, som en elev kallar det, i skrivandet i skolan. Det handlar helt enkelt om att det som skrivs i skolan blir mer ytligt och instrumentellt och det ska skrivas på kort tid. Dessutom kan skribenten i skolan dölja sig bakom det som skrivs, eftersom han/hon säga att det är påhittat (Elmfeldt och Erixon 2007: 191).

Det finns en normkonflikt mellan det fria berättandet, som bygger på ren kommunikationen, det vill säga föreställningen om det äkta och autentiska, och det välordnade och grammatiskt korrekta. Eleverna menar att skillnaden av skrivandet handlar en hel del om språkriktighet. Det handlar helt enkelt om skillnaden mellan privat och offentligt skrivande. Eleverna menar således att fritidens skrivpraktik ses som mer autentiskt jämfört med skolans skrivpraktik som är mer ytligt och instrumentellt. För flera elever kan inte skolans skrivpraktik bli autentiskt utan den känns som ett tvång (Elmfeldt och Erixon 2007: 205-208).

4.6.2 Hur Internet påverkar ungdomarnas skrivpraktiker i skolan och på fritiden

Flera av eleverna i Elmfeldt och Erixons (2007: 189-190) undersökning säger även att de chattar ett par timmar om dagen, bland annat på MSN Live Messenger. En av författarna sätter upp tesen att dagens ungdomar skriver mycket mer än vad han själv skrev i deras ålder. Det visar sig dock att ungdomarna kanske inte lär sig skriva rätt i förhållande till skolans skriftspråkliga regler trots att de skriver mycket. En flicka säger att hon får tillbaka texter från läraren där hon har en massa fel. När hon chattar spelar dessa fel ingen roll eftersom alla använder sig av förkortningar (Elmfeldt och Erixon 2007: 189-190). När en pojke skriver på chatten skriver han till exempel ordet *eller* som *lr* och då kan det även bli så i skolans skrivpraktik (Elmfeldt och Erixon 2007: 198). Flickorna upplever att chattandet inte stimulerar till skrivutveckling (Elmfeldt och Erixon 2007: 190).

5 Material och metod

5.1 Material

Målet med undersökningen är att, som tidigare har nämnts, ta reda på hur ungdomar blir inspirerade till att skriva, samt hur ungdomars deltagande i fritidens skrivpraktik påverkar skolans skrivpraktik. Våra undersökningar har genomförts på två olika skolor, en skola med ungdomar i grundskolan i årskurs 8 och en gymnasieskola i årskurs 1.

5.1.1 Urval

I vår undersökningsgrupp har åtta personer valts ut genom strategiskt urval. Jan Trost (2005: 118) menar att vid strategiska urval väljs personer ut utifrån olika variabler. I de flesta sammanhang görs skillnad på män och kvinnor och även åldern och därmed är de variablerna teoretisk relevanta. Vi har i vårt strategiska urval valt att endast fokusera på åldersaspekten för att se om det förekommer någon utveckling mellan åldersgrupperna.

Ungdomarna studerar i årskurs 8 på grundskolan och i årskurs 1 i gymnasiet på olika skolor i Sydvästra Sverige. Två flickor och två pojkar intervjuades i årskurs 8, samt två flickor och två pojkar intervjuades i årskurs 1 på gymnasiet. Informanterna fick välja var sitt kodnamn för att de inte ska kunna identifieras. Kodnamnen används genomgående i uppsatsen.

Vi har valt att göra åtta intervjuer eftersom tiden inte räcker till att göra fler. Trost (2005: 123) förordar ett mindre antal välutförda intervjuer istället för flera mindre väl genomförda. Dessutom anser han att det vid för många intervjuer blir svårt att få en översikt och kunna urskilja detaljer, likheter och skillnader.

5.1.2 Miljön

Grundskolan har cirka 400 elever i årskurs 7-9. Skolan har fyra olika arbetslag och i varje arbetslag finns det en datasal med femton datorer. På gymnasieskolan går det 1250 elever och där finns 850 datorer som är tillgängliga för eleverna. Alla åtta informanterna har dator hemma sedan flera år tillbaka.

5.2 Metod

Metoden har valts utifrån syftet för att nå så hög validitet som möjligt. Då syftet tar fasta på vad det är som inspirerar ungdomar att skriva och vilken betydelse fritidens skrivpraktik har för skolans skrivpraktik föll valet på en kvalitativ studie där vi inspirerades av en etnografisk inriktning.

5.2.1 Validitet

Steinar Kvale och Svend Brinkman (2009: 264) har skrivit boken *Den kvalitativa forskningsintervjun*. I boken tar de bland annat upp att när det gäller samhällsvetenskapen innebär validitet att fråga sig om en metod mäter vad den påstås undersöka. Den kan även definieras genom frågan: Mäter du vad du tror att du mäter? och i ett vidare perspektiv, det vill säga om våra observationer verkligen återger de fenomen eller variabler som är intressanta för oss.

Martyn Denscombe (2004: 124) går mer detaljerat in i vad validitet är i sin bok *Forskningens grundregler: Samhällsforskarens handbok i tio punkter*. I boken poängterar han att precisionen i frågorna är viktiga, kopplat till de data som samlas in, där förklaringarna sedan utgör resultatet. Validitet har då enligt Denscombe till största delen att göra med de data och den analys som används i undersökningen. Detta hänvisar i sin tur till kvaliteten i data och förklaringar och om de överensstämmer med det som är sant eller falskt, där forskarens egen övertygelse också spelar in. Validitet fungerar således som läsarens garanti för att forskningen inte är baserad på undermåliga data och felaktiga tolkningar.

5.2.2 Etnografi

Empirin inom etnografin kan bestå av både social interaktion i den studerade miljön och av intervjuer (Nylén 2005: 28). I studien har vi valt att göra både observationer och intervjuer för att undersöka både den autentiska skolmiljön och interaktionen mellan lärare och elever, samt att i intervjuerna få elevernas perspektiv på våra frågeställningar.

I våra intervjuer var vi uppmärksamma på de svar informanterna gav på våra frågor för att kunna ställa relevanta följdfrågor och därigenom få en bättre förståelse för deras värld. Birgitta Kullberg (2004: 43) menar i sin bok *Etnografi i klassrummet* att inom etnografin är det en specifik kultur som undersöks. Etnografens arbete är att undersöka en process i en så naturlig miljö som möjligt. Etnografen försöker se genom undersökningspersonens ögon för att se dess perspektiv. I sin tur lär undersökningspersonerna forskaren hur de tänker och handlar när det gäller det som forskaren studerar (Kullberg 2004: 43). I vår studie äger observationerna rum i två specifika miljöer i två olika klassrum med olika elever.

Inom etnografin ses människan som rationell och fri i och med att varje individ kan ta ansvar för sitt eget liv genom att tänka och ta beslut som passar bäst för den personen och handla därefter. Människan har helt enkelt en egen vilja. Samtidigt ser etnografen människan som någon som är beroende av kulturen, men också kan påverka den kultur den lever i. Etnografen är helt enkelt nyfiken på hur människor uppfattar miljön de lever i (Kullberg 2004: 61-62). Därmed sätter forskaren individen i fokus och tar de intervjuades och de observerades upplevelser och erfarenheter på allvar (Kullberg 2004: 65-66). De observerade ungdomarna i vår studie tar egna beslut när det gäller skrivandet, men samtidigt är de även beroende av den kultur de skriver i, främst när det gäller skolans skrivpraktik.

Sammanfattningsvis poängterar Kullberg att: ”Etnografen önskar försöka förstå människors tankar och uppfattningar om fenomen i människans omvärld” (2004: 15).

5.2.3 Etik

Göran Ejlertsson (2005: 30-31) tar i sin bok *Enkäten i praktiken – en handbok i enkätmetodik* upp att det finns fyra krav från Vetenskapsrådets forskningsetiska principer som är informations-, samtyckes-, konfidentialitets- och nyttjandekravet. Informationskravet innebär att informanterna skall få information om undersökningen, dess syfte och frivilligheten av deltagande. Eftersom det är frivilligt att delta behöver informanterna i en studie samtycka för att närvara. Medgivande från en informant som är under 15 år skall skrivas under av vårdnadshavare. Konfidentialitetskravet innebär att informanterna ska vara anonyma så att utomstående personer inte kan identifiera dem. Kravet innebär dessutom att personuppgifter skall förvaras på ett sådant sätt att obehöriga inte kan ta del av dem. Nyttjandekravet betyder att insamlade uppgifter om enskilda individer endast får användas på det sätt som framgått för individerna under informationskravet.

För att de två första kraven från Vetenskapsrådets forskningsetiska principer ska uppfyllas i vår undersökning har ett foljebrev delats ut till informanterna. När det gäller konfidentialitetskravet har informanterna anonymiserats genom att vi använder oss av fiktiva namn i vår undersökning, samt förvarar vårt material på ett ändamålsenligt vis. Det sista kravet, nyttjandekravet fullföljer vi genom att endast använda informanterna i som det har föreskrivits dem i informationsbrevet, vilket vår studie också visar (se bilaga 1-4).

5.2.4 Genomförande av intervjuerna

Martyn Denscombe (2000: 132) menar i *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna* att då fokus på uppsatsen ligger på ungdomars erfarenheter snarare än faktafrågor behöver forskningsmetoden redovisas med fler än få ord. Av den anledningen har vi valt intervjuer. Eftersom vår avsikt är att nå en djupare förståelse när det gäller hur och var ungdomar hämtar sin inspiration samt om de relaterar till detta i skolans skrivpraktik, valde vi en metod där vi fick tillfälle att samtala med informanterna på ett öppet och förutsättningslöst, men ändå fokuserat sätt.

Många av informanternas texter kunde troligtvis vara av privat karaktär, därför höll vi enskilda intervjuer. Det fanns ytterligare fördelar med detta, nämligen att det är lättare att härleda en persons tankar och synpunkter till en källa (Denscombe 2000: 136). Vid intervjuerna, i april 2010, användes en diktafon för att senare kunna transkribera informanternas tankar och reflektioner. Tiden vi avsatte vid varje intervjutillfälle var 10-20 minuter.

Kvale och Brinkmann (2009: 43) beskriver en ”halvstrukturerad livsvärldsintervju” som ett sätt att närma sig en förståelse för den intervjuades eget perspektiv i dess vardag. Själva intervjun liknar ett vardagssamtal, men intervjuaren har ett klart syfte. Detta perspektiv inspirerade oss att hålla halvstrukturerade samtal, eftersom det varken är slutna frågeformulär eller öppna samtal. I själva intervjuerna användes en intervjuguide (se bilaga 5).

Däremot måste intervjuaren tänka på att det råder en maktasymmetri mellan intervjuaren och den intervjuade. Intervjuaren är den som har den vetenskapliga kompetensen och den som ställer frågorna. Dessutom är det intervjuaren som är den som tolkar den intervjuades uttalanden. Den intervjuade är däremot den som svarar på frågorna och kan undanhålla information eller tala runt ämnet om intervjuaren blir för dominant (Kvale och Brinkmann 2009: 49). Därför är det av vikt att de intervjuade får sitta i en miljö som de själva är bekväma i.

5.2.5 Resultatbearbetning

Efter genomförandet transkriberades intervjuerna för att härigenom underlätta analysen. Vid transkriberingen valde vi att ta med allt som informanterna sa. Därmed är även uttalanden såsom eee och typ med. Karin Widerberg (2002: 144-145) poängterar att ett empirinära förhållningssätt är i fokus när det finns olika teman som utmärker sig i det empiriska materialet. Schwartzman (1993) i Nylén (2005: 31) ger en del tips om hur empiriredovisningen skrivs ner. Hon rekommenderar att själva resultaten ska struktureras kring några centrala teman som uppstått under forskarnas fält- och analysarbete. Det är precis

vad vi, efter några genomläsningar av våra intervjuer, upptäckte fanns. Analystrådarna är den delen av materialet som sedan kommer fram i olika teman (Widerberg 2002: 145).

Utifrån våra analystrådor formulerades ett antal huvudteman som materialet sorterades efter. Under den här delen av arbetet markerades de passage i intervjuerna som innehöll huvudteman med överstrykningspennor i olika färger. Däremot blev dessa huvudteman ändrade och uppdelade under arbetets gång bland annat på grund av att de var för stora. Informationen belystes sedan med hjälp av avsnittet bakgrundsinformation och tidigare forskning och för att genom denna ytterligare kunna tolka och skapa förståelse.

5.2.6 Observationer

Observationer har gjorts i en klass i årskurs 8 på grundskolan och i en klass i årskurs 1 på gymnasiet i april 2010. Varje klass har observerats under två svensklektioner. Lektionerna på grundskolan varade i 60 minuter, medan de på gymnasiet varade i 90 minuter. Valet av klasser gjordes eftersom informanterna i våra intervjuer går i just årskurs 8 på grundskolan och i årskurs 1 på gymnasiet.

Gold (1958) refereras i Kullberg (2004: 95) när det gäller att inta rollen som observatör. I det här fallet handlar det om observatör-som-deltagare, vilket betyder att forskarna har berättat för gruppen vem han eller hon är och varför forskarna är där. Däremot deltar inte forskarna i några aktiviteter. Den här rollen som observatör har vi valt att inta eftersom vi inte vill påverka och styra elevernas sätt att tala i olika autentiska situationer.

5.2.7 Metoddiskussion

I vår undersökning utgick vi från ungdomar i årskurs 8 på grundskolan och årskurs 1 på gymnasiet för att kunna observera om det sker en utveckling över tid. Tillvägagångssättet med ett informationsbrev, där vi även bad att få tillstånd till att intervjua informanterna, var bra såtillvida att det skapade en trygghet och avdramatiserade själva intervjuerna.

Nackdelarna var att det tog lång tid att få tillbaka breven, vilket även gjorde att både intervjuer och observationer i klassrummen försenades. Det är dock viktigt att denna arbetsgång följs eftersom de etiska reglerna annars åsidosätts.

Vi utgick ifrån intervjuer istället för en frågeenkät av två anledningar. Vi ville få ett mera förutsättningslöst och mindre formellt förhållande till våra informanter där förhoppningen var att de i en intervju skulle öppna upp sig mer än vad de hade gjort i en enkät. Dessutom hade vi i en intervju möjlighet att ställa följdfrågor och därmed komma in på områden som var specifika för de olika informanterna.

När det gällde själva intervjutillfället försökte vi först skapa en avslappnad stämning genom att inledningsvis hålla samtalet på en allmän nivå, för att därefter successivt leda in det på våra intervjufrågor. Vi hoppas att även detta bidrog till att skapa ett mera öppet förhållningssätt för att därigenom få en större uppriktighet i våra informanters svar.

Metoden att använda sig av intervjuer av halvstrukturerad karaktär gjorde att samtalet kunde löpa fritt, men ändå hålla sig inom de uppsatta ramarna. Vi upplevde att detta även skulle vara det bästa tillvägagångssättet med tanke på valideringsperspektivet. Kvale och Brinkman (2009: 264) menar, som vi tidigare har tagit upp, att forskarna behöver fråga sig om de mäter det de tror att de mäter. Genom att ha intervjuer av halvstrukturerad karaktär kan informanten leda in oss på nya spår, som vi som forskare inte tänkt på, samtidigt som vi kan styra samtalet om informanten tog upp saker som inte var relevanta för vår studie.

Själva intervjun utgick från våra huvudfrågor som vi följde upp med följdfrågor när det var relevant. Vi ville med detta ta tillvara på de olika tillfällena till fördjupning och förståelse som skulle kunna uppstå genom ett löpande samtal utan ett tillrättalat frågeformulär, eftersom intressanta delar av intervjun då skulle kunna gå förlorade.

Vi vill även ta upp att det finns en skillnad i tematiseringarna i tidigare forskning och resultat. Vi menar att vi genom tidigare forskning och vår egen studie skapar nya perspektiv vilket leder till nya teman som knyts ihop i vår resultatsammanfattning och slutdiskussion som vidare vederläggs med hjälp av tidigare forskning. De nya teman som uppstår i vår undersökning bidrar således till att tydliggöra denna i förhållande till tidigare forskning.

Denscombe (2004: 124) framhäver att det är viktigt att precisionen i de frågor som ställs kopplas till de data som samlas in och de förklaringar som blir resultatet, vilket vi tidigare har påpekat. Därmed har validitet främst att göra med de data och den analys som används i studien. Validiteten är sålunda läsarens garanti för att forskningen inte baseras på bristfälliga data och felaktiga tolkningar. I vår studie har vi därmed valt att redovisa de delar av intervjuerna som var mest relevanta för vårt syfte och frågeställningar. Slutdiskussionen har utgått från vad vi kommit fram till i resultatet. Validiteten för läraren visar sig då, som Denscombe säger, genom att datan är noggrann och tolkningarna är relevanta.

6 Resultat

Här nedan följer resultatet av forskarnas studie när det gäller de observationer och intervjuer som har gjorts. Första delen av resultatet behandlar observationerna, medan den andra delen utgör intervjuerna med informanterna.

6.1 Resultat av observationer

Här nedan väljer vi att visa att en del elever skriver resultatnriktat för sina betygs skull, således det som läraren vill ha. Nedan följer dessutom intressanta iakttagelser sett ur uppgifternas karaktärer, som är artificiella och saknar mottagare, vilket påverkar elevernas motivation och inspiration. Observationerna har gjorts i grundskolan i årskurs 8 och i gymnasiet i årskurs 1.

6.1.1 Observation på grundskolan i årskurs 8

Den här lektionen handlar både om läsförståelse och att få sina tankar på pränt. Eleverna sitter och läser en bok och skriver svar på uppgifter som tillhör boken. Flera av uppgifterna är formulerade så att eleverna ska tänka ett steg längre. Ett exempel är att på ett ställe i boken måste en person förlåta en annan. Eleverna har här i uppgift att skriva om när de inte kan förlåta någon och varför.

I början av lektionen frågar läraren två av pojkarna om de har gjort läxan de fått. Det verkar som om de inte har hunnit tillräckligt långt under de tidigare lektionerna. Diskussionen kommer in på om de upplever att det är lättare att arbeta med uppgifterna hemma. Den ena pojken tycker att det är lättare att arbeta hemma, medan den andra pojken hamnar vid datorn om den ska arbeta med skolarbete hemma. När diskussionen är över frågar pojkarna läraren om de får sitta i grupprummet och arbeta och det får de.

En av uppgifterna är att beskriva olika karaktärer i boken. Istället för att beskriva personerna enskilt, som står i uppgiften, sitter de och diskuterar karaktärerna med varandra. Därefter är läraren borta i cirka en kvart och eleverna arbetar på bra under den tiden. Under hela lektionen är det överlag ganska tyst i klassrummet förutom när det uppstår diskussioner om de uppgifter de arbetar med.

Vid nästa observationstillfälle fortsätter eleverna att arbeta med samma sak som den förra lektionen. Det är mycket prat och dörren till klassrummet står öppen hela tiden samtidigt som elever går runt i klassrummet.

Läraren hjälper två av pojkarna som sitter bakom oss. Tyvärr talar pojkarna så tyst att det är omöjligt att höra vad de säger då läraren är hos dem. När läraren har gått säger den ena pojken till den andra: ”Hur ska jag skriva det då?”

Läraren försöker entusiasmera två pojkar till att skriva så att de kommer igång. Hon framhåller en text framför en annan i ett försök att anpassa texterna till eleverna.

Läraren ger sedan instruktioner till några elever om en text som skall skrivas. Hon diskuterar med eleverna om en text i boken kan inspirera till skrivande eftersom texten skall skrivas om från dialogform till en berättelse. Några av eleverna håller med läraren medan andra inte gör det. Detta leder till att läraren och dessa elever börjar diskutera varför de inte blir inspirerade av uppgiften. De säger att de har svårt för att bli inspirerade i skolan, men att de på fritiden inspireras av vad som händer runt omkring dem.

Läraren försvinner ut från klassrummet under lektionens gång. Även under den här lektionen arbetar eleverna på bra när det inte är någon lärare i klassrummet.

Eleverna läser en bok och gör uppgifter till boken under de två observationslektionerna. Under lektionerna försöker läraren att entusiasmera eleverna till att reflektera och skriva om detta eftersom några av uppgifterna kräver att eleverna tänker ett steg längre. Läraren och några elever kommer in på hur eleverna inspireras till att skriva. En del av dessa elever menar att de har svårt att få inspiration till att skriva i skolan, men att det är lättare på fritiden för då inspireras de av det som händer runt omkring dem.

6.1.2 Observation på en gymnasieskola i årskurs 1

Eleverna har föregående svensklektion haft ett prov på noveller från olika tidsperioder. Den här lektionen fortsätter läraren på temat noveller. Eleverna får i början av lektionen ut en planering och får reda på temat för deras eget skrivande av noveller – förvandling. Efter att läraren har gått igenom olika slags inledningar visar hon olika ämnen de får välja att skriva om. De får sedan tio minuter på sig att komma på en inledning. Läraren sätter även på lugn musik. Några av eleverna tittar rakt fram och försöker komma på vad de ska skriva medan andra sätter igång direkt. Efter någon minut skriver alla eleverna.

Två pojkar blir klara snabbt och börjar prata och efter ett tag pratar många av eleverna med varandra trots att några fortfarande sitter och skriver. När alla är klara läser läraren upp alla elevernas inledningar för att eleverna ska förstå att dessa kan vara väldigt olika. Hon säger något positivt om alla inledningarna efter det att hon läst upp dem.

När eleverna haft rast i fem minuter fortsätter läraren lektionen med att förklara hur en handlingskurva i en novell ser ut, bland annat genom att visa dem bilder. Efter det går hon in på typiska drag som en novell har och vad eleverna ska tänka på när de skriver, till exempel att de ska variera korta och långa meningar. Slutligen går hon igenom vilka olika slags slut som de kan använda sig av. Till nästa lektion ska de ha läst igenom några sidor i sina läroböcker och bestämma miljö för handlingen, samt vilka karaktärer som ska vara med i deras novell.

När nästa svensklektion börjar observerar vi att nästan ingen av eleverna har gjort läxan de fått dagen innan. En flicka sätter dock igång att skriva direkt och skriver sedan hela lektionen. Några går till biblioteket för att skriva, medan andra sitter kvar i klassrummet. Eleverna i klassrummet sitter och pratar när läraren har gått ut ur klassrummet. Samtalen handlar om vad som hände igår och vad de ska göra i helgen.

Läraren är ute ur klassrummet länge och i flera omgångar. Hon går runt och pratar lite med de som inte kommit igång och frågar vad de vill skriva om och i vilken miljö novellen ska äga rum. Eleverna svarar att de inte vet. När läraren väl försvinner ur klassrummet fortsätter eleverna att prata om allt annat utom novellen.

Efter cirka halva lektionen säger en av flickorna till en annan flicka att hon inte ens kan komma på vilka som ska vara med i hennes novell. Hon säger även att hon måste sitta hemma för att kunna skriva och då helst ensam. Efter ett tag säger en annan flicka samma sak till sin bänkgranne. I slutet av lektionen sitter det ett flertal flickor som inte har gjort någonting under hela lektionen.

Den första lektionen går läraren igenom vad eleverna ska tänka på när de skriver en novell. När läraren gått igenom olika slags inledningar får eleverna i uppgift att skriva varsin utifrån förbestämda ämnen. Efter det att eleverna har skrivit läser läraren upp alla inledningarna för att eleverna ska få olika idéer och förstå att alla skriver olika.

Eleverna gör inte sin läxa till nästa lektion och flera av de som sitter kvar i klassrummet arbetar inte under hela lektionen. Det är tänkt att de ska börja skriva noveller. Två av flickorna säger till sina kompisar att de inte kan skriva i skolan utan måste skriva hemma.

6.2 Resultat av intervjuer med informanterna

Här följer, för undersökningens syfte, relevanta delar av informanternas intervjuer. Det är indelat i olika teman som har framkommit under genomgången av det empiriska materialet. Det första temat är mötesplatser på Internet, som beskriver vilka slags sidor informanterna använder sig av och vad de skriver på dessa sidor. Därefter följer genreskrivandet inom fritidens skrivpraktik, som tar upp elevernas skrivpraktik på fritiden utöver skrivandet på Internet. Efter detta tar vi upp genreskrivandet inom skolans skrivpraktik som berör de olika genrer informanterna talade om i intervjuerna. Det följs av miljöns betydelse för skrivande, som återger i vilken slags miljö informanterna är bekväma med att skriva och i vissa fall även när de känner sig mer obekväma med att skriva. Olika källor för inspiration till skrivande är det sista temat där vi tar upp vad det är som får informanterna att vilja uttrycka sig i skrift.

För att underlätta läsningen av resultatet har vi valt att alltid låta informanterna behandlas i samma ordning, fördelat på underrubrikerna flickor och pojkar i grund- och gymnasieskolan. Vi vill understryka att indelningen pojkar och flickor har gjorts enbart för att underlätta läsningen och inte lägger någon vikt vid genusperspektivet. Således är det alltid informanterna i årskurs 8 som står först för att sedan följas av informanterna i årskurs 1 på gymnasiet. Även den inbördes ordningen i under varje tema kommer i samma följd och därmed kommer informanterna i den här ordningen: Annika, Filippa, Jonas och Simon (årskurs 8), samt Inga, Tove, Emil och Alexander (årskurs 1 på gymnasiet).

Under fyra av fem teman finns det figurer i början för att åskådliggöra vad informanterna gör och/eller föredrar i olika sammanhang. Därefter följer texter med citat från intervjuerna med informanterna. Under ett av våra teman har vi valt att inte ha en figur eftersom det skulle vara missvisande. Förklaring till detta finns vid det specifika temat.

6.2.1 Mötesplatser på Internet

Detta avsnitt presenterar hur informanterna använder olika media för sitt fritidsskrivande och vad de skriver där.

Nätverksplatser Namn	MSN Live Messenger	Facebook	Bilddagboken	Blogg	MMORPG- Spel	Kommenterar Artiklar
Annika		X	X	X		
Filippa	X	X	X			
Jonas	X				X	
Simon	X	X	X			
Inga		X		X		
Tove		X	X			
Emil		X				
Alexander		X				X

Figur 1. Informanternas användande av Internet

6.2.1.1 Grundskolan flickor

Annika förklarar att hon skriver en hel del på Internet och då företrädesvis på bloggen, men även på bilddagboken och lite på facebook. På bloggen, som hon tycker är roligast att skriva på, skriver hon gärna om sina intressen och vad hon har gjort på dagen.

Annika: Det är roligast att skriva på bloggen eftersom man skriver hela texter där. På andra forum skriver man bara nån gång ibland.

Filippa skriver ibland på facebook, på bilddagboken och på MSN Live Messenger. På bilddagboken lägger hon ut vad hon gör på dagarna, och på MSN Live Messenger chattar hon mest med sina kompisar. Filippa har tidigare även haft en blogg, men har lagt ned den. Hon tycker att det går lättast att skriva på MSN Live Messenger, men bilddagboken framstår som mest stimulerande i hennes skrivande.

Filippa: det är lättast att skriva på MSN för där bara skriver man utan att behöva ha något planerat. Annars är det bilddagboken som är roligast eftersom jag skriver vad jag har gjort om dagarna och det känns bra att kunna gå tillbaka och titta på det.

6.2.1.2 Grundskolan pojkar

Jonas berättar att han skriver mest på MSN Live Messenger där han pratar med kompisar och att han annars spelar mycket dataspel. Spelen som han spelar är World of Warcraft, Tibia och andra MMORPG- spel (rollspel). Han menar här att man skriver mycket inom spelvärlden eftersom spelen är onlinespel där man är uppkopplade i nätverk, vilket medför att man har en dialog med varandra.

Jonas: Ja, när man spelar så pratar man ju med andra, Alltså typ online.

Jonas: Annars skriver jag mest på MSN där jag pratar med kompisar och så.

Simon förklarar att han skriver mest på MSN Live Messenger och bilddagboken, men han skriver även lite på facebook. Simon förklarar att han använder MSN Live Messenger mest för att prata med kompisar om saker som har hänt, medan han använder bilddagboken för att

informera om vad han skall göra. Ofta kombinerar han detta med sitt fotbollsintresse då han till exempel använder bilddagboken till att ta upp kommande matcher om någon vill komma och titta.

Intervjuaren: Vad skriver du på MSN?

Simon: MSN? Eee snackar med kompisar om vad som har hänt och så.

Simon: Bilddagboken? Ja alltså, jag skriver om vad jag skall göra och så. Mycket handlar om fotbollen om matcher som vi ska spela och så.

6.2.1.3 Gymnasieskolan flickor

Inga skriver på facebook och på sin blogg. På bloggen publicerar hon texter som hon själv har skrivit.

Inga: Alla mina kompisar hade facebook så då skaffade jag mig också det.

Inga: Bloggen använder jag för att kunna publicera mina texter.

Tove skriver på facebook och på bilddagboken. På bilddagboken skriver Tove tankar om vad som har hänt under dagen. Hon menar att det är som en vanlig dagbok med skillnaden att man i bilddagboken lägger ut texterna så att kompisarna kan se dem. Det kan till exempel vara att man skriver om en lärare.

Tove: Man tänker något om en viss lärare (skrattar) så skriver man det här så bara kompisarna ser det. Men det är ingen vuxen som ser det här.

6.2.1.4 Gymnasieskolan pojkar

Emil använder sin facebook flera gånger i veckan för att kommunicera med sina kompisar.

Emil: Jag är inne på facebook flera gånger i veckan. Då skriver jag till kompisar.

Alexander menar att det slags skrivande han gör på fritiden är det slags skrivande som många andra ungdomar gör. Här menar han att många ungdomar använder facebook. Han skriver på facebook lite då och då. Vid intervjun med Alexander kommer vi in på vad han gör på facebook.

Alexander: Ibland skriver jag vad jag gör. Sen kommenterar jag även andras statusar. Ibland chattar jag.

Alexander brukar koppla av vid datorn när han är ute på Internet. Han är gärna inne på en specifik hemsida där han kommenterar artiklar.

Alexander: Jag brukar sätta mig vid datorn för att koppla av. Då går jag helst in på Teknikens Världs hemsida. Det är en bilsida. Det är artiklar som de skriver så kan man lägga in en kommentar om något man vill säga om den kommande bilen, typ om de skriver något, en artikel.

Sammanfattningsvis använder alla informanter ofta Internet på sin fritid, därav valet av tema. Flera av informanterna använder sig av Internet för att kommunicera med sina vänner och även skriva vad som händer i deras liv.

6.2.2 Genreskrivandet inom fritidens skrivpraktik

Här följer de informanter som skriver i genrer inom fritidens skrivpraktik. Med genrer menas här till exempel noveller och dikter. Eftersom endast tre av informanterna gör detta behandlas endast Inga, Tove och Emil under det här temat. Figuren nedan visar inom vilken genre de skriver.

Genre Namn	Noveller	Bok	Dikter	Låttexter
Inga	X		X	X
Tove				X
Emil	X	X		

Figur 2. Informanternas genreskrivande inom fritidens skrivpraktik.

6.2.2.1 Gymnasieskolan flickor

Inga upplever att skrivandet på fritiden är roligt. Hon skriver låttexter, dikter samt noveller. Inga brukar skriva en gång i veckan, men ibland får hon skrivarsting och skriver varje dag så att allt blir färdigt. Hennes låttexter, dikter och noveller handlar bland annat om vänskap och kärlek eftersom det är saker som är viktigt i hennes liv just nu.

Inga känner att en del hon skriver vill hon visa för andra och få kommentarer på, medan andra texter är för personliga och därmed vill hon ha dem för sig själv. Texterna hon lägger ut på sin blogg är låttexter och noveller. Hon visar oss ett exempel på en novell hon publicerat på sin blogg:

Inga: Novellen handlar om en tjej som skriver om allt i sin dagbok. Så var hon på väg att bli påkörd, men kom undan. Hon åker hem till sin pojkvän och umgås med honom. Senare i novellen blir pojkvännen istället påkörd och dör och tjejen blir jätteledsen. Novellen slutar med att tjejen dör och pojkvännen och tjejen träffas i himmelen igen. Jag skrev den typ precis när jag kom på att jag tyckte väldigt mycket om en kille så det var väl lite så här kärleks typ.

Inga menar att skrivandet är en stor del av hennes liv. Hon gör det för att få ut sina tankar och hon går även tillbaka och ser vad hon tidigare har skrivit. Dessutom bearbetar hon nästan alltid sina texter och ändrar så att de blir bättre.

Inga: När jag skriver kan jag känna liksom att det är min grej. Ingen kan läsa det jag skriver om jag inte vill det och det känns ändå rätt tryggt, men samtidigt om jag vill att någon ska läsa det så kan jag liksom få någon att läsa det. Och så får jag åsikter och kan liksom bara bli bättre [på att skriva].

Inga: Feedbacken jag får i skolan hjälper mig i skrivandet på fritiden. Jag har ändå tagit till mig det som de säger även om jag inte har tänkt på det har jag haft det i mitt undermedvetande. Jag har haft det i bakhuvudet fastän jag inte alltid tänker tydligt på det eller vad man ska säga.

Toves skrivande på fritiden tar upp mycket tid varje vecka. Hon skriver låttexter och när hon gör det skriver hon ner det på papper. Hon hittar själv på texten till sina låtar. Ibland tonsätter hon låttexterna.

Tove: Jag skriver egna låttexter och det har jag gjort i några år nu. Ibland så sitter jag lite vid pianot och tonsätter låtarna, men inte alltid.

Själva låttexterna handlar om det som rör sig i hennes huvud med kompisar, killar och familjen. Ibland låter Tove sin pojkvän läsa låttexterna. Dessutom påverkas hennes skrivande på fritiden av skolans skrivande.

Tove: Skrivandet i skolan påverkar mitt skrivande hemma så att jag faktiskt lär mig hur jag skriver på ett rätt sätt.

Toves upplevelse av skrivande är att det är stimulerande och när hon väl får ner sina tankar på pränt skriver hon låttexter.

Tove: Skrivandet på fritiden upplever jag som stimulerande, eftersom man får ut de tankar man har inom sig [och] det kan man skriva ner. Det känns det som om man har berättat det för någon annan.

6.2.2.2 Gymnasieskolan pojkar

Emil skrev en novell hemma i somras. Det var då hans skrivande på fritiden började ta större plats i hans liv. Emil skriver just nu en bok.

Emil: Jag skriver en bok utifrån en berättelse jag skrev i 9:an. Efter ett halvår började jag läsa igenom den ett antal gånger innan jag valde att utveckla den. Den handlar om en pojke där mamman är död och pappan är alkoholist. Pojken är i min ålder eftersom det är i den åldern som det uppstår mest problem, alltså konflikter inom familjen.

Han vill att hans svensklärare ska läsa igenom boken för att han ska få kritik och råd på vad han behöver ändra eftersom han vill utveckla sitt skrivande.

Emil: Mina föräldrar har inte så mycket kunskap inom svenska och skrivande. Därför vill jag att min svensklärare ska läsa igenom boken för att jag ska få kritik och råd om vad jag behöver ändra.

En av de stora anledningarna till varför Emil vill utveckla sitt sätt att skriva är att han funderar på att eventuellt läsa vidare till journalist och arbeta på en tidning. Han upplever det som ett socialt och kreativt arbete eftersom han får arbeta med nyheter och åka runt och prata och träffa olika människor.

Emil: Det roligaste med journalistyrket tror jag är att man får skriva något som kanske flera tusen människor läser.

Det här temat har behandlat genreskrivande eftersom Inga, Tove och Emil skriver genrerelaterade texter inom sin fritidspraktik. Trots att det endast är tre av informanterna som skriver genrerelaterade texter på sin fritid är det viktigt att belysa att det finns ungdomar som skriver texter av den typen på fritiden.

6.2.3 Genreskrivandet inom skolans skrivpraktik

Temat genreskrivandet inom skolans skrivpraktik tar upp vilka slags genrer eleverna upplever att de skriver i skolan och delvis vad de anser om dessa genrer. Eftersom flera av eleverna endast talar om novellskrivande tillför inte en figur något ytterligare för läsaren.

6.2.3.1 Grundskolan flickor

Annika och Filippa säger att de skriver referat, noveller och dikter i skolan. Annika tycker referat är enklast att skriva, men novell är roligare även om hon då måste komma på allting själv.

Annika: Novell är ju roligast, men referat är enklast, då behöver man ju inte komma på något eget.

Filippa tycker att det är svårt att komma på vad hon skall skriva om i början av en novell, men när hon väl har kommit igång är det mer flyt i skrivandet. Varken Annika eller Filippa anser att skrivandet på fritiden har inspirerat deras skrivande i skolan, eftersom texterna där oftast består av berättelser som innehåller mer textmassa än texterna på fritiden.

Annika: Det är två slags skrivanden, ja de liknar inte varandra alls.

Annika: På bloggen skriver man mer om sin omgivning och så. Berättelser är mer då man skriver han gick ditåt och såg det också.

Filippa: Nej, ofta skriver man inte något på speciellt på fritiden som man har användning av.

6.2.3.2 Grundskolan pojkar

Jonas tycker mest om att skriva novell i skolan och då helst om äventyr eller någon komedi.

Jonas: [Det roligaste att skriva novell om är] ett äventyr eller något roligt typ komediaktigt.

Han tycker vidare att läraren skall ha satt vissa ramar för skrivandet så att själva författandet blir mer strukturerat. Jonas tycker inte att hans skrivande på fritiden har någon större betydelse för det han skriver i skolan.

Jonas: Det är bra att ha lite vad man skall utgå ifrån så att det inte blir helt konstigt [när vi skriver i skolan].

Jonas: Nej, jag skriver ju mest när jag spelar dataspel [på fritiden] och i skolan är det mest berättelser.

Även Simon upplever att det är roligast att skriva noveller i skolan och då helst förhand. Han tycker också att skrivandet i skolan har betydelse för hans skrivande på fritiden, eftersom han lär sig använda sig av interpunktion på rätt sätt.

Simon: Ja, det är roligare att skriva i skolan förhand annars skriver jag på datorn.

Simon: Mm. Man lär sig mer, man lär sig skriva bättre [i skolan].

Simon: Ja man använder punkt, kommatecken och stor bokstav vid rätt tillfälle [i skolan], som man inte gör så mycket hemma egentligen.

6.2.3.3 Gymnasieskolan flickor

Inga upplever att det är roligt att skriva i skolan, men vill ha fasta ramar.

Inga: Det är bra att skriva [i skolan] för jag tycker om att skriva och då blir det roligt. Fast jag vill skriva inom vissa ramar och inte skriva helt fritt. Om vi får ramar eller ett exempel, nu ska ni skriva om detta, så går det bra.

Om Inga skulle få en uppgift som inte var någon av de genrer som hon känner sig bekväm med hade det varit lite svårare att skriva.

Inga: Om jag till exempel skulle skriva om skräck då skulle det nog kännas ganska svårt att börja [eftersom] jag aldrig skriver om sådant, men när jag väl kommer in i det så går det nog.

Tove upplever att det inte är lika kul att skriva i skolan på gymnasiet eftersom allting är väldigt strikt och att de inte får skriva vad de vill.

Tove: Skrivandet i skolan är inte lika kul som att skriva på fritiden för vi har en ganska sträng lärare och det är väldigt strikt om vad vi får skriva inom vissa ramar och sådant. Vi får inte skriva såhär mer vad vi vill. Med det menar jag en flytande text utan nu är det mer att vi ska skriva referat och det ska se ut såhär och såhär på exakt det sättet.

Hon anser att det är roligast att skriva noveller eller korta berättelser. Tove upplever samtidigt att hon tycker det är tråkigt att skriva sådant hemma, men att det är det roligaste i skolan.

Tove: Det är tråkigt att skriva noveller på fritiden, men i skolan kan jag ju inte skriva det jag tycker är roligast liksom, lätttexter och sådant, utan [noveller] är det roligaste som man gör i skolan vad det gäller skrivandet.

6.2.3.4 Gymnasieskolan pojkar

När det gäller själva skrivandet i svenskämnet vill Emil helst skriva en deckare eller action. Han anser dock att han är styrd.

Emil: Vår svensklärare sätter ramar. Vi skulle skriva en saga för 4-åringar. Man fick välja ordval så att en 4-åring skulle förstå det. Det var inte helt lätt eftersom jag inte känner några 4-åringar. Syftet med uppgiften var att vi skulle variera området på det vi skriver.

Om han däremot skulle skriva en novell om något som han inte känner sig bekväm i hade han gjort det bara för att det är en del av skolämnet.

Emil: Om jag skulle skriva en kärleksnovell hade jag väl bara gjort det för att det är i skolan. Gör man inte det så får man inte godkänd i betyg. Han är väldigt hårt min svensklärare.

Alexander menar att skrivandet i svenskämnet delvis är roligt när han själv får välja vad han ska skriva om i en novell.

Alexander: Jag tycker det är lättast om det är helt fritt skrivande för då får jag hitta på som jag vill utan att ha något att rätta mig efter. Då skulle det nog vara någon slags deckare, tror jag.

Han kan dock uppleva skolskrivandet som negativt om ämnet inte passar honom.

Alexander: Om jag skulle skriva en novell om fantasy skulle jag nog driva med fantasy. Alltså skriva typiska saker för fantasy och liksom ee. (paus) försöka göra det till typ en komedi. Om jag inte fick ändra den så skulle jag hitta på någon dålig historia antagligen typ. Försökt hade jag i alla fall gjort.

Genreskrivandet inom skolans skrivpraktik som tema utformades bland annat genom att de flesta av informanterna kom in på novellen. Några av informanterna har även sagt att de inte anser att deras skrivande på fritiden påverkar deras skrivande i skolan. Dessutom anser några att de känner sig styrda i skolans skrivpraktik.

6.2.4 Miljöns betydelse för skrivpraktiken

Vid intervjuerna av informanterna leder samtalet in på miljön och dess betydelse för skrivandet, vilket behandlas i den här delen av resultatet. Däremot anser ingen av informanterna på grundskolan att det har någon betydelse var och när de skriver. De informanter som därmed redovisas nedan är Inga, Tove, Emil och Alexander, det vill säga informanterna i årskurs 1 på gymnasiet.

Miljö Namn	Ensam	Sitt rum	Utomhus	Ostörd	Musik
Inga	X	X	X	X	X
Tove	X	X			X
Emil	X	X		X	X
Alexander	X	X		X	

Figur 3. Olika förutsättningar för skrivande.

6.2.4.1 Gymnasieskolan flickor

Inga upplever att det är svårt att skriva i skolan eftersom det är mycket distraktioner när folk pratar.

Inga: Det är för mycket distraktioner när folk pratar. Ibland ska vi sitta ute och skriva och om det är folk ute så kommer de och stör så jag vill sitta ensam ute.

Inga vill inte bli störd när hon har kommit in i en skrivarestund. Det stör henne att lektionerna tar slut mitt i hennes skrivande.

Inga: Ifall jag har börjat skriva och läraren kommer och säger att lektionen är slut så måste jag komma ihåg vad jag ska fortsätta skriva [på nästa svensklektion]. Så jag vill skriva ostört till jag känner att jag är klar.

Inga upplever att hon får ut sina tankar när hon skriver och att det är viktigt i vilken miljö hon sitter i.

Inga: Jag känner mig mest bekväm i att skriva när jag sitter ensam och lyssnar på musik. När det är varmt ute sitter jag ensam utomhus. Annars sitter jag på mitt rum.

Tove upplever att hon behöver sitta på ett speciellt ställe för att kunna skriva.

Tove: Jag behöver sitta själv och lyssna på musik för att kunna skriva. Då sitter jag i sängen omringad med kuddar och lyssnar på lugn musik, såsom Disneylåtar. Då lever man sig in i det man skriver.

6.2.4.2 Gymnasieskolan pojkar

Emil anser att det är svårt att arbeta i skolan eftersom det är väldigt pratigt i klassrummet. Han har problem med att koncentrera sig på grund av många klasskamraters pratande. Dessutom menar Emil att en del av hans klasskamrater inte anser sig ha behov eller viljan att studera.

Emil: Vissa i min klass har inte behov att studera. (Paus). Jo, de har behovet, men inte viljan. Därför pratar de och stör alla andra.

Emil anser att miljön är viktig eftersom det annars blir väldigt svårt att skriva. Inspirationen infinner sig inte lika lätt om det inte är rätt slags miljö han sitter och skriver i.

Emil: För att jag ska kunna koncentrera mig behöver det vara lugnt. Jag brukar sitta i mitt rum och när jag är ensam hemma är det bäst för då är det ingen som stör mig. Jag kanske lyssnar på klassisk musik.

Alexander känner att han trivs som bäst med att skriva när han är själv.

Alexander: Jag tycker det är mest bekvämt att skriva någon berättelse i svenskan, som jag ska lämna in i skolan, när jag sitter på mitt rum och det är helt lugnt. Det är bara jag. Dricker lite kaffe samtidigt. Det är ganska skönt.

Gymnasieeleverna kom in på att det är väldigt viktigt för dem att det är lugnt och tyst när de skriver, därför trivs de flesta bäst med att skriva på sitt rum. Några av dem upplever att i skolan finns det för mycket distraktioner, som till exempel andras pratande.

6.2.5 Olika källor till inspiration

Här presenteras vad som inspirerar informanterna i deras skrivande.

Inspiration Namn	Läsning	Fritiden	Radio	Filmer Serier Onlinespel	Vänner	Idéer från lärare	Musik	Känslor
Annika	X	X						
Filippa	X							
Jonas				X				
Simon		X					X	
Inga	X							X
Tove	X	X			X	X		
Emil	X		X		X			
Alexander					X			

Figur 4. Inspirationskällor hos informanterna.

6.2.5.1 Grundskolan flickor

Annika tar upp att hon inspireras av att läsa andras bloggar och vad hon har gjort på sin fritid. Hon skriver även gärna om sitt gymnastikintresse där hon skriver om olika övningar och tävlingar.

Annika: Ja, jag läser ju andras bloggar så kan man ju se lite vad de skriver där, så kanske man kan skriva om det också.

Annika: Ibland så skriver jag om mitt gymnastikintresse [på bloggen].

Annika: Ja, det kan vara om olika tävlingar eller hur man skall göra olika övningar och så [som jag skriver om på bloggen].

Filippa menar att hon i sitt skrivande främst inspireras av att läsa där hon i sin tur har påverkats av skolans skrivpraktik. Hon säger att de ofta får en skrivuppgift, som utgår ifrån en bok, som i sin tur kan inspirera till vidare läsning, vilket även påverkar skrivandet på fritiden.

Filippa: [Inspirationen kommer] ofta från någon bok som jag har läst i skolan.

Filippa: Ja, när vi får en uppgift så ska vi kanske först läsa en bok, för att sedan skriva om den. Då händer det att jag även skriver om den på min fritid, men det är oftast kommentarer på bilddagboken och chatten.

6.2.5.2 Grundskolan pojkar

Jonas beskriver att han mest får idéer när han spelar spel online med andra aktörer. Speciellt när det gäller rollspelen är ramarna för själva berättelsen ofta redan satta så att man har något att utgå ifrån, men sedan är det upp till varje spelare att ta berättelsen vidare. Det som ligger till grund för idéerna är ofta olika filmer eller serier beroende på vad själva rollspelet handlar om, men är det ett medeltida rollspel kan det till exempel vara bra att ha sett *Braveheart*.

Jonas: Ja, det är väl mest när jag spelar rollspel [på datorn som jag får idéer om vad jag ska skriva om].

Jonas: Inspiration till skrivandet. Ja, alltså det är filmer och ibland serier, det beror på vad spelet handlar om. Man får en idé kanske från någon film, kanske från Braveheart, om spelet är från den tiden och så använder man den i spelet.

Simon tar upp att han skriver mycket på MSN Live Messenger och på bilddagboken. Han förklarar att det handlar mycket om fotboll i hans skrivande. Simon skriver även när det har hänt något som han gillar.

Simon: (Paus). Ja, [jag skriver] mycket från fotbollen, hur man ska spela och vad det andra laget har för bra spelare.

Simon: (Paus). Ja, det skulle va om det har hänt nåt bra, kanske om man har varit ute med kompisarna och gjort nåt kul. [Då skriver jag också].

Simon tycker även att musik kan vara inspirerande, eftersom han slappnar av bättre då speciellt om det är andra störande saker runt omkring. Han tar även upp att det går lättare att skriva om ämnet är fritt för då är det lättare att få idéer.

Simon: Jag brukar lyssna på musik eftersom jag kommer igång mycket bättre då speciellt om ämnet är fritt.

6.2.5.3 Gymnasieskolan flickor

Inga kopplar inspirationen till sina egna känslor och får därmed utlopp för detta i sina dikter och noveller.

Inga: Dikter är mer personliga, för de är så korta. Man måste få in så mycket känslor som möjligt med färre ord istället för att dra ut på det. Jag får ut känslorna när det har hänt något

speciellt. Till exempel om jag är arg, ledsen eller jätteglad vill jag inte slösa bort det utan att skriva någonting om det.

Är hon glad skriver hon om kärlek, men om hon är ledsen skriver hon om något sorgligt, till exempel att någon dör. Vid samtalen om noveller framkommer det att hon även inspireras av vädret.

Inga: Ibland skriver jag beroende på vilket väder det är. Om det regnar blir det tråkigare. Då blir det bistrare stämning i berättelserna, men nu när det är fint skriver jag typ lyckligare.

Inga upplever att hon får samma inspiration i skolan som hemma. Hon får även inspiration av böcker hon har läst.

Inga: Jag får samma inspiration i skolan som på fritiden. Skrivande på fritiden gör att det blir lättare i skolan. Jag läser inte så mycket men det är klart att det jag har läst påverkar det jag skriver. När jag väl läser är det Harry Potter och Twilight.

När det gäller lätttexter hämtar Tove inspiration från det som har hänt de senaste dagarna. Tyvärr är resterande material när det gäller lätttexter ohörbart.

På fritiden läser Tove mycket skönlitterära böcker, främst inom deckargenren och tragiska sanningsbaserade böcker. Hon menar att läsandet gör att hon inspireras till att skriva i skolan.

Tove: Läsandet påverkar helt klart hur jag skriver för det ger mig en bild på hur man använder sitt språk på bästa sätt. Jag lär mig inte bara att använda mig av fakta utan dessutom lär jag mig att det finns mer än bara materiella saker att skriva om såsom känslor och tankar.

Tove menar även att hon får inspiration av tips och idéer från sin lärare och diskussioner med sina klasskompisar. Hon anser även att fritidens skrivpraktik påverkar skolans skrivpraktik.

Tove: Mitt skrivande i skolan blir mer livligt, fantasifullt och beskrivande så att texterna blir något mer än bara fakta på rad, i och med det jag skriver på fritiden.

6.2.5.4 Gymnasieskolan pojkar

Emil får inspiration från olika saker, till exempel böcker, men mycket av hans inspiration kommer ifrån olika media både när det gäller skrivandet på fritiden och skrivandet i skolan.

Emil: Jag får inspiration från tidningar som Aftonbladet och dagspress. Artiklarna som inspirerar mig är allt från nöje till nyheter. Jag får även inspiration från vänner och radio.

Alexanders texter på fritiden är mer informativa därför anser han att han inte hämtar inspiration från någon speciell källa. När det gäller skrivandet i skolan får han inspiration av kompisar.

Temat inspiration fanns med från allra första början, därför att det är viktigt för att få alla elever att skriva. Flera av informanterna inspireras av att läsa, samt av saker som händer runt omkring dem i deras liv.

6.3 Resultatsammanfattning

Resultatdelen av observationerna i årskurs 8 på grundskolan och årskurs 1 i gymnasiet handlar om lektioner där skrivandet är i fokus. I årskurs 8 är dessutom läsförståelse en viktig

del av lektionsinnehållet. Eleverna har läst en bok med tillhörande skrivuppgifter. I årskurs 1 på gymnasiet observeras däremot en genomgång, samt elevernas skrivande av noveller.

De flesta eleverna i årskurs 8 arbetar på bra även när läraren inte är i klassrummet till skillnad från eleverna i årskurs 1 på gymnasiet som sitter och pratar om allt annat än vad de vill skriva om när läraren inte är i klassrummet. Några elever i årskurs 8 upplever däremot att det är svårt att skriva i skolan. En av dem anser att det är lättare att skriva hemma. Detsamma gäller två elever i årskurs 1. Dessa elever upplever att de måste sitta hemma och för sig själva för att kunna producera en novell.

Resultatdelen av intervjuerna har behandlat fem olika teman: mötesplatser på Internet, genreskrivandet inom fritidens skrivpraktik, genreskrivandet inom skolans skrivpraktik, miljöns betydelse för skrivande, samt olika källor till inspiration. Dessa teman har växt fram under arbetsgången av uppsatsen. Utifrån dessa teman visar resultatet att alla informanter använder sig av Internet på sin fritid. Alla informanterna utom Jonas använder sig av facebook i olika utsträckning. Resultatet visar även att alla informanterna i årskurs 8, samt Alexander i årskurs 1 på gymnasiet endast skriver på Internet på sin fritid. De ser Internet som ett ställe där kommunikation mellan dem och kompisarna sker. Det handlar helt enkelt om vad som händer i deras liv just nu och det som är viktigt för dem.

Genreskrivandet på fritiden är något som endast tre av gymnasieeleverna gör, det vill säga Inga, Tove och Emil. Inga skriver låttexter, dikter och noveller. Tove skriver främst låttexter och menar att det är stimulerande och att det dessutom känns som om hon har berättat det för någon när hon skrivit ner det. Hon låter dock endast sin pojkvän läsa en del av hennes alster till skillnad från Inga som vill att kompisarna ska läsa en del av det hon har skrivit. Därmed lägger hon ut det på sin blogg. Emil skriver en bok som handlar om en pojke i hans egen ålder. Medan flickorna har skrivit på fritiden under flera år är det första året som Emil skriver. Flickorna skriver dessutom för att få ut sina tankar, medan Emil skriver för att utveckla sitt språk så att han eventuellt en dag arbetar som journalist.

Alla informanter anser att noveller är det roligaste att skriva i skolan. Informanterna i årskurs 8 upplever att deras skrivande på fritiden inte tillför något för skrivandet i skolan. Simon anser dock att skolans skrivpraktik har betydelse för fritidens skrivpraktik när det gäller att använda interpunktion. En del av informanterna vill att läraren sätter ramar, medan andra vill skriva helt fritt. Emil anser emellertid att om han ska skriva en novell inom en genre han inte känner sig bekväm i gör han det för att minst få betyget godkänd.

Informanterna i årskurs 8 menar att det inte har någon betydelse var och när de skriver. Det anser däremot eleverna i årskurs 1 på gymnasiet att det har. Inga och Emil upplever således att det är svårt att koncentrera sig i klassrummet eftersom många pratar istället för att skriva. Alla gymnasieeleverna vill också helst sitta hemma i sitt eget rum och skriva i lugn och ro. Inga, Tove och Emil vill dessutom helst lyssna på musik samtidigt som de skriver.

Informanterna hämtar sin inspiration från olika källor. Några av källorna är dock desamma för flera av informanterna. Annika, Filippa, Inga, Tove och Emil hämtar sin inspiration från skrivna texter, främst från böcker. Annika, Simon och Tove hämtar bland annat sin inspiration från saker som händer runt omkring dem. Tove, Emil och Alexander får inspiration från sina vänner. Tove menar att läsningen på fritiden ger henne inspiration till vad hon ska skriva i skolan. Simon är däremot den enda som hämtar sin inspiration från rollspel som han spelar på Internet.

7 Slutdiskussion

7.1 Observationer i klassrummet

Under observationerna i årskurs 8 sätter lärarna hela tiden eleverna i fokus, till exempel genom att läraren framhåller en text framför en annan till två pojkar, en text som säkert passar dessa elever bättre. Några av flickorna diskuterar fram sina svar tillsammans istället för att skriva dem enskilt. Detta tror vi beror på att de skall lära sig att analysera och ingen vill göra fel, därför diskuterar de på vilket sätt svaren ska skrivas ner.

Även under observationerna på gymnasiet i årskurs 1 har läraren sina elever i fokus. Trots detta upplever vi att hon tappar flera av elevernas intresse under den långa genomgången. De elever som sitter kvar i klassrummet den andra lektionen kommunicerar inte med varandra angående uppgiften, till skillnad från eleverna i årskurs 8. Frågan blir då ofrånkomligen om eleverna stimuleras till att skriva en novell på skoltid. Många av eleverna är uppenbarligen omotiverade. Vad detta beror på är svårt att säga. Det finns mycket som kan spela in, till exempel tid på dagen, samt dagsformen hos eleverna. Här hade vi behövt göra en längre studie för att se ett mönster.

7.2 Ungdomarnas skrivpraktik

Vi har i vår undersökning upptäckt att skrivandet på Internet är viktigt för alla åtta informanterna. Vi anser att det här beror på att alla informanterna har tillgång till en dator och därmed även till Internet. Lökenstam Hoel (2002: 34) poängterar att olika slags skrivande och olika krav och syften till texter i skilda diskursmiljöer gör att skribenten ställs inför olika mentala och praktiska utmaningar, vilket resulterar i skiftande skrivstrategier. Vi upplever att de här åtta informanterna befinner sig i flera olika diskursmiljöer på internet. Dessa diskursmiljöer har däremot formats av andra människor som använder Internet.

Det forum som är störst på Internet bland våra informanter är facebook då Jonas är den enda som inte använder sig av den här nätverksplatsen. Vi tror att ungdomarna använder sig av

facebook för att det är ett så pass nytt fenomen och för att det är gratis. De använder sig antagligen även av det för att många av deras kompisar gör det och därmed kan de lätt kommunicera där utan att det kostar något. Skrivandet på Internet är således ett sätt att skapa nya kontakter för att därigenom få nya idéer och genom detta få nya perspektiv på tillvaron. Det är då även här som inspirationen till skrivandet har sin utgångspunkt genom att ungdomarna skriver för att upprätthålla och skapa nya kontakter.

Det handlar sålunda om att skapa sig en identitet både genom att ge och ta till sig nya intryck och samtidigt stämma av var de själva står någonstans i sitt identitetssökande. Här blir då även bilddagboken en viktig faktor såtillvida att den inte bara innehåller en dialog utan skribenten kan välja att lägga ut längre stycken i något ämne som han/hon tycker känns viktigt och samtidigt förstärka detta med bilder på nätverksplatsen.

Nätverksplatserna och dess skrivpraktiker fyller även en annan viktig funktion, eftersom de fungerar som en slags ventil för ungdomarna där de kan skriva mera fritt utan de ramar som annars ställs upp i det formella skrivandet. Samtidigt behöver de inte ta hänsyn till de olika krav som den mer formella skrivpraktiken ställer på dem.

Tre av ungdomarna, Inga, Tove och Emil, har även börjat skriva noveller, dikter och/eller sångtexter även på sin fritid, vilket skulle kunna tyda på en större medvetenhet om olika former för att uttrycka sig där även språkbruket har utvecklats genom de nya genrerna. Skrivandet bär troligtvis även spår från skolans skrivpraktik genom valet av genre och de normer som råder inom denna. Mottagaren är emellertid en annan än läraren, vilket kan medverka till att ämnesområdet och inspirationen till att skriva blir både friare och större. Detta tar även Dysthe (1996: 94-95) upp när hon skriver att när skribenten är fri från de formella kraven inom en viss genre och att skriva korrekt kommer nya tankar och idéer. Syftet med idéerna är ofta att utforska sig själv och sina egna tankar vilket gör fri skrivning till en viktig del av kunskapsutvecklingen.

Ungdomarna hämtar här inspiration i känslor, tankar och konflikter som de till en del skapar fiktivt för själva skrivandet. Det som även utgör en drivkraft är viljan att uttrycka sig inom olika genrer som noveller, låttexter och dikter där själva formen för skrivandet blir till en viktig del i deras skrivpraktik och även har betydelse för inspirationen.

7.3 Jämförelser mellan ungdomarnas skrivpraktik i skolan och på fritiden

Det som ofta hindrar eleverna i deras skrivande när det gäller skolans skrivpraktik är de krav som denna ställer på dem både när det gäller språket och innehållet som de då inte på ett naturligt sätt har lärt känna i sin egen skrivpraktik. Detta gör att både elevernas inspiration och rent språkliga förmåga att uttrycka sig hämmas genom att de ofta inte har den förförståelse och rutin som skrivuppgiften kräver. Lökensgard Hoel (2001: 57) tar också upp detta när han skriver att själva kontexten utgör en grund till förklaring när det gäller sådant som kan uppfattas som bristande medvetenhet om mottagaren hos skribenten. Han skriver vidare att de elever som inte klarar av att skriva mottagarinriktat är de som inte känner till de sociala och kulturella normer som gäller i den specifika diskursmiljön.

Lökensgard Hoel (2001: 41) menar då att eleverna behöver träning i hur de ska använda de språkliga överenskommelserna som är relevanta inom den specifika diskursmiljön. I kursplanen för svenska på grundskolan står det bland annat att: ”samhället ställer krav på förmåga att kunna hantera, tillgodogöra sig och värdera texter” (Skolverket, 2000). I kursplanen för svenska A på gymnasiet står det bland annat att syftet är att: ”kunna använda skrivandet som ett medel för att utveckla tänkande och lärande” (Skolverket, 2000). Syftet här är då bra som ett mål att uppnå, men vägen dit måste börja i elevernas egen skrivpraktik, eftersom förförståelse och intresset för skrivuppgiften annars kan gå förlorade. Det gäller således för läraren att ta hänsyn till elevernas privata skrivpraktik när de ger dem olika skrivuppgifter. Samtidigt måste läraren se till att de har en bra grund att stå på så att de redan från början vet vad som förväntas av dem, vilket gynnar både inspirationen och språkbruket.

Vad som också spelar in i elevernas skrivande både i den privata skrivpraktiken och den formella skrivpraktiken är syftet med skrivuppgiften. I skolan vet eleverna att de blir bedömda både genom textens innehåll och dess form, vilket vår informant Emil är ett bra exempel på när han säger att även om genren inte passar honom skriver han ändå annars blir man inte godkänd. Detta kan då göra att förmågan till att producera text hämmas såtillvida att eleverna hela tiden tänker på vad mottagaren, det vill säga läraren vill ha i form av textmassa och vilket betyg detta kommer att generera. Detta dilemma tar även Molloy (2008: 35) upp i en undersökning där eleverna frågar hur de ska skriva för att minst få betyget godkänd. När det gäller elevernas skrivpraktik på fritiden är mottagaren nästan alltid autentisk vilket gör att skrivandet känns mer meningsfullt och viktigt jämfört med skolans skrivpraktik. Inspirationen till skrivandet och även innehållet påverkas genom att själva skrivuppgiften både är frivillig och att den har ett relevant och inte artificiellt syfte. Detta uttrycker även våra informanter, där till exempel Tove menar att skrivandet på fritiden är stimulerande och att hon därigenom får utlopp för sina tankar.

Frågan är då om dagens genrer i skolan är relevanta i dagens samhälle eller om de bara är en konstruktion som lever inom skolans väggar. Lötmarker (1997) refereras i Nyström (2000: 25) där hon menar att skoluppsatsen som en egen genre under slutet av 1900-talet inte fanns utanför skolans värld. Även Teleman (1991: 75) menar att eleverna skriver i låtsasgenrer och att eleverna när de skriver debattartiklar, reportage eller tidningsledare egentligen skriver skoluppsatser. Det är, som tidigare har nämnts, då viktigt att eleverna måste känna att det de gör inte är en konstruerad uppgift utan något som har betydelse och som de känner att de kan ha nytta av både i nuet och i framtiden.

8 Slutsats

Det vi kan se i vår undersökning är att ungdomars skrivpraktik på fritiden inriktar sig till stor del på att knyta kontakter och att till en del skapa sig en identitet. Detta sker både hos grundskole- och gymnasieeleverna. När det gäller tre av gymnasieeleverna har även andra genreområden börjat göra sig gällande. Vi kan i vårt underlag se en utveckling där behovet att förverkliga sig själv eller söka bekräftelse inte har minskat, men formerna för det ser annorlunda ut. Internet finns kvar som kontaktskapande medium, men det har även tillkommit ett genreskrivande där ungdomar på olika sätt prövar sina förmågor inom nya områden utanför nätverksplatserna.

Ungdomarna skriver även efterhand för att uttrycka sina egna tankar och känslor där mottagaren inte alltid är specifik. Ungdomarna i vår undersökning utvecklar även sina tankegångar såtillvida att de även söker bekräftelse på själva skrivarbetet och var de står i förhållande till andra skribenter. Här spelar då även genreskrivandet en roll såtillvida att nyfikenheten och viljan att prova på en genre i sig kan väcka inspiration till skrivande. Vår undersökning visar här att det sker en förändring efterhand där även skolans skrivpraktik blir en del av elevernas skrivpraktik på fritiden. Sålunda börjar på dikter, noveller och uppsatser att bli en del av ungdomars värld även på fritiden.

Det finns emellertid fortfarande en vilja att berätta och att uttrycka sig i något ämne som framstår som viktigt där, som tidigare har nämnts, tankar, känslor och konflikter står för inspirationen i ungdomars skrivande.

Skolans skrivuppgifter skiljer sig även gentemot ungdomarnas privata skrivpraktik såtillvida att uppgifterna ofta är konstruerade och kanske inte alltid är kopplade till samhället i övrigt. Följden kan bli att både entusiasmen och inspirationen i skolans skrivpraktik hämmas, eftersom eleverna inte tar uppgifterna på tillräckligt stort allvar annat än för att tillfredsställa lärarens intentioner.

9 Hur skrivuppgiften bör utformas

Det är då viktigt att en skrivuppgift har bäring på verkligheten utanför klassrummet och att man tar hänsyn till elevernas egen skrivpraktik, åtminstone som en utgångspunkt. Här är det likaså viktigt att se den konkreta nyttan av uppgiften och vad det kan betyda för den enskilde eleven, även om det ibland kan vara svårt att se detta i ett längre perspektiv.

Verklighetsförankringen, nyttoaspekten och att ta hänsyn till elevernas egen skrivpraktik bidrar då till att skapa motivation och inspiration, vilket förhoppningsvis gör att både lärare och elever känner en större tilltro till skolans skrivpraktik. Själva skrivandet måste också ses som en process som skall leda fram till ett mål snarare än att kräva att eleverna skall generera ett färdigt arbete inom en viss tidsram.

10 Framtida forskning

Vi har under arbetet med den här undersökningen kommit fram till att det finns områden och perspektiv som kan vara lämpliga för framtida forskning.

Ett område som är intressant att undersöka är skolans formella skrivpraktik för att se om de olika skrivområdena där svarar mot dagens samhälle både när det gäller form och innehåll. Här borde forskaren då beakta att datorn och Internet idag utgör en stor del av skrivpraktiken, vilket borde kunna leda till nya möjligheter både när det gäller formen av skrivande och vem som är mottagare av texten. Det vore även intressant att undersöka hur man på ett bättre sätt kan integrera elevers privata skrivpraktik med skolans för att på så sätt få en autenticitet i skrivandet vilket förhoppningsvis även leder till att elevernas inspiration blir bättre.

Det borde också vara intressant att undersöka hur mycket tid som läggs på olika skrivprojekt, eftersom det kan vara så att skolan tenderar att producera kvantitativ kunskap snarare än kvalitativ, vilket gör att själva skrivprocessen inom olika genrer får stå tillbaka för ett färdigt resultat.

Det finns säkerligen fler områden och perspektiv som i framtida forskning kan undersökas och utvecklas. Det vi här har kommit fram till är de aspekter på framtida forskning som vi finner intressanta utifrån undersökning.

Referenser

Tryckta källor

Bellander, T. (2006). *Ringa ett telefonsamtal eller logga in på chatten? Ungdomars kommunikation i tal och skrift via nya och traditionella medier*. (SoLid 17=FUM:s rapport nr 216). Forskningsrapport som del av blivande avhandling, Uppsala universitet, Institutionen för nordiska språk. ISBN saknas.

Denscombe, M. (2000). *The Good Research Guide – for small-scale social research projects* [*Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*]. (P. Larsson, övers.). Lund: Studentlitteratur. (Originalarbete publicerat 1998). ISBN 91-44-01280-2.

Denscombe, M. (2004). *Ground Rules for Good Research* [*Forskningens grundregler: Samhällsforskarens handbok i tio punkter*]. (P. Larsson, övers.). Lund: Studentlitteratur. (Originalarbete publicerat 2002). ISBN 91-44-04234-5.

Dysthe, O. (1996). *Det flerstämmiga klassrummet: Att skriva och samtala för att lära*. Lund: Studentlitteratur. ISBN 91-44-61631-7.

Ejlertsson, G. (2005). *Enkäten i praktiken – en handbok i enkätmetodik* (2. uppl.). Lund: Studentlitteratur. ISBN 91-44-03164-5.

Elmfeldt, J. & Erixon, P.-O. (2007). *Skrift i rörelse: Om genrer och kommunikativ förmåga i skola och medielandskap*. Stockholm: Brutus Östlings Bokförlag Symposion. ISBN 978-91-7139-803-1.

Greczanik, L. (2007). *Bloggen möter undervisningen – konkreta tips*. Stockholm: Författaren och Bokförlaget Natur och Kultur. ISBN 978-91-41178-4.

Karlsson, A.-M. (1996). Textnormer i och utanför skolan – att skriva insändare på riktigt och på låtsas. I *Svenskans beskrivning 22: Förhandlingar vid Tjugoandra sammankomsten för svenskans beskrivning. Lund 18-19 oktober 1996* (s. 172-186). Lund: Studentlitteratur. ISBN 91-7966-446-6.

Kullberg, B. (2004). *Etnografi i klassrummet* (2. uppl.). Lund: Studentlitteratur. ISBN 91-44-03090-8.

Kvale, S. & Brinkman, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun* (2. uppl.). (S-E. Torhell, övers.). Lund: Studentlitteratur. (Originalarbetets publicering saknas). ISBN 978-91-44-05598-5.

Lökensgard Hoel, T. (2001). *Skriva och samtala: Lärande genom responsgrupper*. (S. Andersson, övers.) Lund: Studentlitteratur. (Original arbete publicerat 2000). ISBN 91-44-01673-5.

Molloy, G. (2008). *Reflekterande läsning och skrivning* (2. uppl.). Förlagsort saknas: Studentlitteratur. ISBN: 978-91-44-03831-5.

Norstedts Plus-ordbok: Svensk ordbok + uppslagsbok. (1:2 uppl.). (1997). Göteborgs universitet: Språkdata och Norstedts Förlag AB. ISBN 91-1-955132-0.

Nylén, U. (2005). *Att presentera kvalitativa data: Framställningsstrategier för empiriredovisning*. Malmö: Författaren och Liber AB. ISBN 91-47-07482-5.

Nyström, C. (2000). *Gymnasisters skrivande: En studie av genre, textstruktur och sammanhang*. Doktorsavhandling, Uppsala Universitet, Institutionen för nordiska språk. ISBN 91-506-1426-6.

Nyström, I. (2002). *Eleven och lärandemiljön – en studie av barns lärande med fokus på läsning och skrivning*. Doktorsavhandling, Växjö universitet, Acta Wexionesia No 20/2002 Pedagogik. ISBN 91-7636-351-1.

Olin-Scheller, C. (2006). *Mellan Dante och Big Brother: En studie om gymnasieelevers textvärldar*. Karlstad: Karlstads universitet. ISBN 91-7063-098-4.

Strömquist, S. (2007). *Skrivprocessen: Teori och tillämpning* (3. uppl.). Förlagsort saknas: Studentlitteratur. ISBN 978-91-44-00431-0.

Svenska Akademiens ordlista över svenska språket. (12:5 uppl.). (2000). Ort saknas: Svenska Akademien. ISBN 91-7227-032-2.

Teleman, U. (1991). *Lära svenska: Om språkbruk och modersmålsundervisning*. Uppsala: Svenska språknämnden och Almqvist & Wiksell Förlag AB. ISBN 91-21-11396-3.

Trost, J. (2005) *Kvalitativa intervjuer* (3. uppl.). Lund: Studentlitteratur. ISBN 91-44-03802-X.

Widerberg, K. (2002). *Kvalitativ forskning i praktiken*. Lund: Författaren och Studentlitteratur. ISBN 91-44-01828-2.

Elektroniska källor

Bilddagboken.se (årtal saknas) Hämtat 2010-04-27 från

<http://bilddagboken.se/p/frontpage.html>

Facebook faq (årtal saknas) Hämtat 2010-04-27 från

http://www.facebook-faq.se/facebook/vad_ar_facebook.htm

Findahl, O. (2009). *Svenskarna och internet 2009* (pdf-dokument). Hämtat från

ww.wii.se/publicerat/doc_download/78-svenskarna-och-internet-2009.html

soi2009_digital_v1.1.pdf. Publicerat av World Internet Institute 2009. Hämtat 2010-05-03.

ISBN 978-91-85291-14-4.

Microsoft Corporation (2010). Hämtat 2010-04-27 från

<http://www.microsoft.com/mac/products/Messenger/default.mspx> .

Kullin, H. (2010). Bloggsverige 5 – en enkätundersökning av svenska bloggare. Från

<http://www.slideshare.net/kullin/bloggsverige-5-3902351> Publicerat av Sermo Consulting

2010-04-29. Hämtat 2010-04-29.

Skolverket. (2000). *Kursplan för svenska*. Stockholm: Skolverket. Från

<http://www.skolverket.se/sb/d/2386/a/16138/func/kursplan/id/3890/titleId/SV1010%20-%20Svenska>

Skolverket. (2000). *Kursplan för SV1201 - Svenska A*. Stockholm: Skolverket. Från

<http://www.skolverket.se/sb/d/726/a/13845/func/kursplan/id/3205/titleId/SV1201%20-%20Svenska%20A>

CipSoft GmbH (1996-2010). Hämtat 2010-05-09 från
<http://www.tibia.com/abouttibia/?subtopic=whatistibia>

World of Warcraft (årtal saknas). Hämtat 2010-05-09 från
<http://www.warcraftguide.se/world-of-warcraft-information.php>

Bilaga 1 – Följebrev observation i årskurs 8

Till dig som går i årskurs 8 och din vårdnadshavare

Vi är två studenter, Kajsa Forslund och Ambjörn Lindfors, som läser sista terminen på lärarutbildningen på Högskolan i Halmstad. Just nu skriver vi ett examensarbete där vi undersöker elevers motivation när det gäller skrivande. Syftet med undersökningen är således att studera vad det är som inspirerar elever i deras skapande av texter i olika sammanhang.

I den här delen av undersökningen kommer vi att observera lektioner där vi även till en del kommer att göra ljudupptagningar. Din medverkan är naturligtvis frivillig och du kan även avbryta den när du själv vill, men vi hoppas att du vill medverka så att vi kan observera er klass i helklass. Eftersom du är under 18 år behöver vi även målsmans underskrift.

Självklart kommer all information i själva uppsatsen vara avidentifierad, vilket betyder att varken skolans eller era namn kommer att stå med i vår uppsats.

Tack på förhand!

Vid frågor hör av er till:

Kajsa Forslund   Ambjörn Lindfors

Tfn xx   Tfn x x

Den här talongen lämnas in till X X senast 2004-03-26

Ringa in dina svar!

Jag godkänner att mitt barn får observeras i klassrummet under lektionstid: Ja   Nej

Jag godkänner att mitt barn får delta i ljudupptagning: Ja   Nej

Målsmans underskrift: _____

Bilaga 2 – Följebrev observation i årskurs 1 på gymnasiet

Till dig som går i årskurs 1 på gymnasiet

Vi är två studenter, Kajsa Forslund och Ambjörn Lindfors, som läser sista terminen på lärarutbildningen på Högskolan i Halmstad. Just nu skriver vi ett examensarbete där vi undersöker elevers motivation när det gäller skrivande. Syftet med undersökningen är således att studera vad det är som inspirerar elever i deras skapande av texter i olika sammanhang.

I den här delen av undersökningen kommer vi att observera lektioner. Din medverkan är naturligtvis frivillig och du kan även avbryta den när du själv vill, men vi hoppas att du vill medverka så att vi kan observera er klass i helklass.

Självklart kommer all information i själva uppsatsen vara aidentifierad, vilket betyder att varken skolans eller era namn kommer att stå med i vår uppsats.

Tack på förhand!

Vid frågor hör av er till:

Kajsa Forslund

Ambjörn Lindfors

Tfn xx

Tfn xx

Den här talongen lämnas till X X senast 2010-03-26

Namn: _____

Ringa in dina svar!

Jag vill delta i observation i klassrummet under lektionstid: Ja Nej

Jag godkänner att det används ljudupptagning via diktafon: Ja Nej

Underskrift: _____

Bilaga 3 – Följebrev intervju i årskurs 8

Till dig som går i årskurs 8 och din vårdnadshavare

Vi är två studenter, Kajsa Forslund och Ambjörn Lindfors, som läser sista terminen på lärarutbildningen på Högskolan i Halmstad. Just nu skriver vi ett examensarbete där vi undersöker elevers inspiration när det gäller skrivande. Syftet med undersökningen är således att studera vad det är som inspirerar elever i deras skapande av texter i olika sammanhang.

Din medverkan är naturligtvis frivillig och du kan även avbryta den när du själv vill. Vi hoppas ändå att du vill delta för att vårt resultat ska innefatta så många elever som möjligt. Eftersom du är under 18 år behöver vi även målsmans underskrift.

Undersökningen består av att vi kommer att göra enskilda intervjuer där vi frågar er om ert skrivande. Vid dessa intervjuer kommer diktafoner att användas så att vi kan gå tillbaka och lyssna på exakt vad ni har sagt. Detta gör vi eftersom vi vill att ni ska citeras helt korrekt. Vi kan emellertid om ni finner det obekvämt istället föra anteckningar vid intervjutillfället.

Dina svar kommer att behandlas anonymt!

Självklart kommer all information i själva uppsatsen vara avidentifierad, vilket betyder att varken skolans eller era namn kommer att stå med i vår uppsats, utan vi döper er till andra namn såsom pojke 1 och flicka 1.

Tack på förhand!

Vid frågor hör av er till:

Kajsa Forslund   Ambjörn Lindfors

Tfn xx   Tfn xx

Den här talongen lämnas till X X senast 2010-04-10

Namn: _____

Ringa in dina svar!

Jag godkänner att mitt barn får delta i en intervju: Ja   Nej

Jag godkänner att mitt barn får delta i ljudupptagning via diktafon: Ja   Nej

Underskrift: _____

Bilaga 4 – Följebrev intervju i årskurs 1 på gymnasiet

Till dig som går i årskurs 1 på gymnasiet

Vi är två studenter, Kajsa Forslund och Ambjörn Lindfors, som läser sista terminen på lärarutbildningen på Högskolan i Halmstad. Just nu skriver vi ett examensarbete där vi undersöker elevers inspiration när det gäller skrivande. Syftet med undersökningen är således att studera vad det är som inspirerar elever i deras skapande av texter i olika sammanhang.

Din medverkan är naturligtvis frivillig och du kan även avbryta den när du själv vill. Vi hoppas ändå att du vill delta för att vårt resultat ska innefatta så många elever som möjligt.

Undersökningen består av att vi kommer att göra enskilda intervjuer där vi frågar er om ert skrivande. Vid dessa intervjuer kommer diktafoner att användas så att vi kan gå tillbaka och lyssna på exakt vad ni har sagt. Detta gör vi eftersom vi vill att ni ska citeras helt korrekt. Vi kan emellertid om ni finner det obekvämt istället föra anteckningar vid intervjutillfället.

Dina svar kommer att behandlas anonymt!

Självklart kommer all information i själva uppsatsen vara avidentifierad, vilket betyder att varken skolans eller era namn kommer att stå med i vår uppsats, utan vi döper er till andra namn såsom pojke 1 och flicka 1.

Tack på förhand!

Vid frågor hör av er till:

Kajsa Forslund

Ambjörn Lindfors

Tfn xx

Tfn xx

Den här talongen lämnas till X X senast 2010-04-10

Ringa in dina svar!

Namn: _____

Jag vill delta i en intervju:

Ja   Nej

Jag godkänner att det används ljudupptagning via diktafon:

Ja   Nej

Underskrift: _____

Bilaga 5 – Intervjuguide

Forskningsfrågor

Vad karakteriserar mötet mellan ungdomars eget skrivande jämfört med skolans skrivpraktik?

Intervjufrågor

Var skriver du på din fritid?

Inom vilket media?

Inom vilket område skriver du på din fritid?

Vad handlar dina texter om?

Hur upplever du skrivandet på din fritid?

Inom vilket område skriver du helst i skolan?

Hur upplever du skrivandet i skolan?

Vad inspirerar ungdomar att skriva?

Varifrån får du dina idéer till skrivandet?

Källa Kvale och Brinkmann (2009: 148).

De flesta frågor har dessutom följts av olika följdfrågor.